PROGNOSTICA IN FEBRIBVS IN COMMVNI,

Et ad mentem Hippocratis:

Edita

PER IO. MANELPHVM ERETANVM
Sabinum, Medicum, & Philoſophum Romanum,

Et ab eodem in hac ſecunda editione recognita, atque ampliata.

ROMÆ, Apud Manelphum Manelphium 1646.
SVPERIORVM PERMISSV.

Sumptibus Io: Baptiſtæ Subiſlati Bipliopolæ
propè Collegium Romanum.

2

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Imprimatur ſi videbitur Reuerendiſs. Patri Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici.

A. Sacratus Epiſc. Comacl. Viceſg.

Imprimatur,

Fr. Hiacynthus Pandulphus Magiſter, & Socius Reuerendiſs. P. F. Vincentij Candidi Sac. Palatij Apoſtolici Magiſtri, Ordinis Prædicatorum.

Digitized by Google

PRAEFATIO OPERIS.

SI quid eſt in arte Medica ægrotis vtile, iucundũ Medicis, & aſtantibus gratum, maximè futurorum eſt in morbis præſagitio. Docuit ſanè id Hipp. clariſſimis verbis in principio Prognoſt. Nihil, inquiens, perinde Medico conducibile cenſeo, quam vt prudentem ſe præſtare conetur. Etenim per quam ſalutarem adhibebit curationem, ſi futuras affectiones præuiderit: Quos inſuper ſuperſtites fore cognouerit ægros, eos melius

ſeruabit: morituros autem, victuroſque cognoſcens, atque prædicens, omnem prorſus vitabit calumniã. Huiuſcemodi Hipp. & alijs impulſus rationibus, in ſententiam deueni præſagia febrium in vniuerſali ſimul colligere. Cum quia circa has potiſſimũ prædictiones occurrant: tum etiã quia ijſdem in febribus veluti magis obſcuris affectibus, varijſq. ſympthomatibus comitatis, difficilius quoque prædici valeat. Vnde aliqua etiam methodo opus ſit, vel aliquo ordine. Quem amplius ordinem cogitanti mihi, ſiue potius perquirenti, obuiam ſeſe fortè fecit Hippocratis textus libri primi Epidemiorum. Morbos di-

Hippoc. 1. Epid. ſect. 3. tex. 1.

dignoſcimus nempè edocti ex communi omnium natura, & cuiuſq. propria: ex morbo, ex ægroto, ex his quæ offeruntur, ex eo qui offert. Ex his enim & breuiores, & grauiores redduntur: ex tota, & particulari constitutione cæleſtium, & ex vniuſcuiuſque regionis, ex victu, ex conſuetudine, ex vitæ ſtudijs, ex ætate cuiuſque, ſermonibus, moribus, taciturnitate, cogitationibus, ſomnis, vigilijs, inſomnijs quibuſdam, & quãdo vellicationibus, pruritibus, lacrymis, exacerbationibus, ſeceſſibus, vrinis, ſputis, vomitibus, & quæ ex quibus, in quo ſucceſſiones morborũ: & qui abſceſſus ad perniciem, & ad indicationem: ſudor, ri-

gor, frigiditas, tuſſis, ſternutationes, ſingultus, ſpiritus, ructus, flatus ſilentes, ſtrepentes, ſanguinis eruptiones, hæmorrhoides. Ex his autem, & quæ per hæc fiunt, conſiderandum eſt. Sunt quidem hæc, ſubiungit Gal. præſagiendi præcepta, quibus auctor tradit communia propoſita, à quibus ſumenda ſint præſagia. Cum autem, vt dicebatur, prædictiones in ordine ad febres in communi prodere nunc mea ſit ſententia, iiſdem pariter vtendum præceptis mihi propono. Neque vllum inſuper alium in hac re ſequar ducem, quam ipſum Hippocratem, omnium Medicorum doctiſſimum, diligentiſſimum.

Gal. in comm.

PRO-

PROGNOSTICA EX COMMVNI omnium natura.

ET ab ijs, quæ in principio ſuperioris textus Hipp. edocebat, incipientibus nobis; ſumenda ſunt præſagia ex communi omnium natura. Omnium verò naturam, Gal. in cōm. omnium hominum intelligebat: Cũ etenim omnium hominum ante nos haud cognoſcamus propriam naturam, quinimò inopinantes quãdoque ad ignotos accerſimur: propterea ante omnia, cunctorum quoque hominum naturam ſibi Medicus addiſcere debet. Sic etenim quid in febribus prædicendum ſit, facillimè exin aſſequetur: namque prout magis, vel minus ex communi natura alienabuntur ægri, eò etiã

magis, vel minus de ſalute verendum erit. Omnium hominum, non quidem vt hominum, ego amplius dicerem: verum vt naturalium, vt ſanabilium, natura quid futurum in febribus indicat. Cõmunis autem vt ſanabilium natura hominum ſecundum plurima ſe habet: ſiquidem natura, exempli gratia, omnes homines quatuor conſtant elementis. temperamento calidi ſunt, & humidi, plurimis conſtituuntur partibus, quæ nominatim ab Auctoribus, nerui appellantur, venæ, arteriæ, ſanguis, ſpiritus, caro, pinguedo, chartilago, vngues, oſſa humores, medullæ, pili, funiculi. Natura inſuper tribus facultatibus muniti ſunt homines; vitali, vtputà, animali, & naturali: & iuxta eorumdem facultates, actiones quoque celebrantur. vel inquam naturales ſunt actiones cunctorum hominum, vel animales, aut vitales. Animales in capite reſident, vitales in corde; origo autem naturalium ab ipſo hepathe proficiſcitur.

Theodor. Priſc. lib. 4. ad Euſebiũ filiũ. Ruffus eph. de par. hum. corp. appel.

Cælius lib. 3. antiq. lect. cap. 21.

tur. Harum igitur omnium rerum ſcientiæ conſcius ſibimet eſſe debet Medicus, ad hoc vt præſagia benè tradantur. Quandoquidem prout magis, vel minus à naturali ſtatu ſeſe eadem aliena fient, magis, vel minus mali prædicendum erit: ſique multum, multus morbus tunc aſſerendus; ſi parum è contrà paruus, ſi valde multum læthale eſt, cũ Hipp. in aph. Naturaliter verò ſe habenti bus cunctis his, vel alijs ſimilibus, nunquam de malo dubitandum erit. Hipp. 7. aph. vltimo.

Ex cuiuſque propria natura.

EX cuiuſque propria natura ſubinde legitur in Hipp. Facilius, inquit Gal. in eodem commentariò, prognoſtica ſumuntur ex propria cuiuſque natura, quam à communi; ideoque in ijſdem febribus, quorũcumque pariter febricitantium propriæ naturæ reſpiciendæ ſunt. Cum etiam Hipp. Differt corpus à corpore, & natura à natura loqueretur. Et alibi, Naturarum aliæ quidem ad hye- Hipp. lib. de flat. Hipp. 3. aph. 2.

hyemem, aliæ verò ad æſtatem benè vel malè ſe habent. Et in morbis minus periclitantur, quorum naturæ morbus magis congruit, quam è contra.

Hipp. 2. aph. 34.

Ex morbo.

Hipp. lib. de dieb. iudicat.

DE diebus iudicatorijs, exactè, inquit Hipp. perdiſcere oportet vnamquamque tẽporum conſtitutionem, & quemq. morbum, & qui morbus ſit bonus, & qui periculoſus, aut in conſtitutione, aut in morbo: & qui morbus lõgus ſit, & læthalis, & qui longus & non pernicioſus ad vitam, & qui acutus & læthalis, & qui acutus & ſupereſſe ſinens.

Hipp. 1. aph. 12.

Acceſſiones inſuper, & morbi diſpoſitiones, καταςάσιας græcè, morbi indicabunt, & circuituum ſucceſſiua incrementa, & quæ ſequuntur. Ex quibus Gal. in commen. Pluribus enim, inquit, planum tibi factũ eſt in lib. de iudicijs, & in comm. in aphor. Subitò tertianam exquiſitam iudicari; quartanam eſſe diuturnam,

yiram-

vtramque verò à periculo remotam. Ita quod ex febribus in vniuerſali, aliæ per ſe ſanabiles, aliæ per ſe læthales, aliæ verò dubiæ ſunt. vt aliarum aliæ lõgæ, aliæ breues, & huiuſmodi. Sed dę his alio loco fortaſſe, cum prognoſtica particulariter, de quibuſcumque febribus afferentur. Ex febribus igitur ipſis etiam febres indicantur, præcipuè verò ijſdem communiter graſſantibus: cum etenim eadem plures tunc temporis afficiãtur homines, quomodocumque ſeſe egerit in pluribus, ita etiam & in reliquis futuram fore prædicas.

Ex ægroto.

QVa inquam ratione ab ægrotis præſagiri contingat? Nulla ſanè alia reſponderem, cum Gal. in commen. niſi quatenus ijdem ægrotantes Medicis confiteantur cũ præterita, tum etiam & præſentia facinora. Obſeruare oportet ægrotorum quoque peccata, docebat aliàs Hipp. per quæ multi ſepe mentiti ſunt.

Hipp lib. de decenti ornatu.

ſunt in aſſumendis his, quæ ingerenda exhibentur, poſtquam exoſas potiones non accipientes, aut pharmacis datis, aut alia curatione adhibita perempti ſunt. Exactiſſimè igitur febricitantes interrogandi ſunt, vt ab iiſdem præſagia recolligantur quoque.

Ex his quæ offeruntur.

IN quouis morbo bene ſe habere ad ea quæ offeruntur bonum eſt, inquit Hipp. ſicuti è contra malum. Malum, inquam, veluti multis euenit primi Epid. febricitantibus: Faſtidia cibi quoque erant omnibus ægris, tertij Epid. atque propterea cuncti etiam ex hac luce ferè diſceſſerunt. Quandoquidem cum eodem Hipp. aliàs, cibi faſtidium febricitantibus magnum eſt malum. Atque Parius in Thaſo, Hermocrates ad nouum murum, mulier decumbens apud frigidam, & alij ſimiles, idem cum interitu manifeſtiſſimè experti fuere. Quicumque igitur febricitantes alimenta

Hipp. 2. aph. 33.
Hipp. 1. epid. conſt. 2.
Hipp. 3. epid. ſect. 2.
Hipp. ibid.
Aegroti lib. 3. epid.

menta

menta maximoperè faſtidiunt, ex morbo haud pariter benè euadunt, atque non faſtidientes, necnon etiã ex cibo melius ſe habentes, vel proficiſcentes. Et ſic ex ijs etiam quæ offeruntur in febribus, prognoſtica exhauriuntur. Ex ijs quæ offeruntur, inquam, cuiuſmodi Dealcis vxori in Leio decumbenti accidit, cui potus percurrebant, neque conſiſtebant, & vigeſimaprima die obijt. Aegrota lib. 3. epid.

Qui in potibus, præterea, ſubſtrepunt, docebat alibi Hipp. atque ſubmurmurant in ſiccis, & qui difficulter deglutiunt ſpiritu tuſſiente, perniciosè habent in acutis: Quemadmodum Cydis filio accidit, Chartadi, Theandrique vxori, 7. Epid. recenſitis. Et ratio eſt ſententia mea, cum quia taliter ægrotantes mente deficiunt, veluti in Dealcis vxore ſuperius allata, idem innuit Hipp. tum etiam quia affirmarem, & gutturis, ventriculiq. facultates animales deſinere eſſe iam incipiunt: moriuntur nimirum deglutientes partes, ideoq. Hipp. in coac.

talis

talis deglutitio febricitantibus perniciosa eſt.

Illa inſuper quæ offeruntur, quandoquidem præter cibum, vel potũ, etiam plura alia febricitantibus eſſe poſſunt, vtputa medicamenta & ſimilia. Ideò ab ijſdem quoque medicamentis opportunè oblatis, ſi febres non remittantur, indicio eſſe affirmarem, in fortiori gradu potentiæ ſuæ morbum reperiri, necnon etiam naturam eiuſdem viribus iam ſuccumbere. vt è contrà, ſi ex pharmacis benè exhibitis, eædem aliquo pacto diminuantur febres, indicium eſt optimum, cum naturam non dominari, ſed morbo præualere oſtendatur.

Ex eo qui offert:

LVcem ſanè maximam tradere nobis valent, febricitantium aſſiſtentes, circa ea quæ ægrotis accedunt. Vnde Hipp. in aph. Non ſolum ſeipſum Medicũ præſtare oportet oportuna facientem, ſed & ægrũ, Hipp. 1. aph. 1.

aſſiſten-

aſſiſtentes,& exteriora : aſſiſtentes, inquam , perquam plurima referre valent,ex quibus Medici in febribus præſagiant.

Ex tota, & particulari conſtitutione cæleſtium, & vniuſcuiuſque regionis.

COeleſtium Gal.in commen.cũ alijs pluribus, aeris interpretatur. Ita quod vt in febribus veram prognoſim exhibere valeamus, totam aeris conſtitutionem perſcrutari debemus. Vtrum ſcilicet,ad frigidum vel calidum,ad humidum vel ſiccum totus aer ſeſe vergat : quandoquidem alium terminum in ſiccitatibus, aliũ verò in humiditatibus, vel huiuſcemodi conſtitutionibus, febres, de quibus agimus, reportabunt. In ſiccitatibus febres acutæ fiunt, legitur in aph. & ſi annus magna ex parte talis fuerit, qualem fecerit conſtitutionem, tales plurimũ morbos expectare oportet. In conſtantibus temporibus morbi con- Hipp.3. aph.7. Hipp.3. aph.8.

ſtan-

ſtantes, & boni iudicij fiunt: in inconſtantibus autem è contra inconſtantes, & mali iudicij. Ex tota igitur aeris conſtitutione præſagia capiuntur.

Hipp.3. aph.3. Sicuti etiam & ex particulari, cũ ex morbis alij ad alia tempora, bene vel male ſe habeant. In temporibus

Hipp.3. aph.4. etiam affirmabat Hipp. quando eadem die modò calor, modò frigus fit, autumnales morbos expectare oportet.

Hipp.3. aph.9. Autumno morbi acutiſſimi, & exitiales magna ex parte fiunt, ver verò ſaluberimum, & minus exitiale.

Hipp.3. aphor.11.12. 13. 14. Sed quoad febres, ſi hyems ſicca, & aquilonia fuerit, dictitabat etiam Hipp. Ver verò pluuioſum, & auſtrale, neceſſe eſt æſtate febres acutas fieri. quemadmodum ſi autumnus aquilonius ſit, & ſiccus, etiam febres acutas expectare oportet.

Hipp.3. aphor.16.21. Morbi inſuper magna ex parte febres longæ fiunt: æſtate verò febres continuæ, ardentes; tertianæ, quartanæ. autumno autem febres quartanæ,

tanæ, erraticæ, vel ſimiles aliæ.

In quadam particulari conſtitutione, mulieres recenſet Hipp. non ſimiliter à tuſſi afflictæ ſunt, verum paucæ febricitarunt, & ex his valde paucæ ad peripneumoniam deuenerunt, atque hæ ſeniores, & omnes ſuperſtites euaſerunt: Cauſabar autem hoc fieri, eo quod non ſimiliter vt viri prodirent.

Hipp. 6. epid. ſect. 7. Plin. lib. 7. c. 50. lib. 17. c 24. Liuius lib. 1 decadis. Agat. lib. 5. hiſt. peregr.

At anginæ ſubiungit ibidem, liberis duabus oboriebantur, atquæ hæ manſuetiſſimi moris: abundantius autem famulas corripiebant, quibus & valentiſſimæ fiebant, ipſaſq. celerrimè perimebāt. Ex quibus omnibus manifeſtò apparet, ad febrium prædictionem, etiam cæli particularem conſtitutionem obſeruandam eſſe; veluti clarius Hipp. idem oſtendet, cuicumque epid. libros legendo, obſeruare non ſe pigebit.

Et ex vniuſcuiuſque etiam regionis conſtitutione ſuperius affirmabatur ex Hipp, Atqui ex Gal. ſuper hunc textum, ad futurorum in mor-

Digitized by Google

bis prædictionem, loci forma maximoperè facit: vt lib. de aere, aquis, & locis Hipp. etiam demonſtrabat.

In ijſdem Epid. libris, ægroti cum deſcribũtur, in Thaſo legitur, in Cranone, in Laryſſa, in Abderis, in Cizico, in Mœlibea, in Perintho, in Aeno, Aelide, in Ormiadis; Athenis, in Pheris, in Omilo, in Delo, in Polla, in Cãdia, in Olyntho, in Syro, in Salamine, & ſimilibus. Per hæc, inquam, loca peregrinatus fuerat Hipp. & in ijſdẽ quoque locis cuncta librorum Epid. obſeruauerat. Vnde libri dicti ἐπιδημιῶν Græcè inſcribuntur, ab Epidimia quæ peregrinationem quoque ſignificat. Vniuſcuiuſque igitur conſtitutio regionis etiam quid in febribus prædicendum ſit, oſtendit.

Ex victu.

Aegroti 3. & 4. lib. epid.

IN Thaſo Phyliſtes ex potationibus acutè febricitauit, recenſet Hipp. Cherionem qui decumbebat apud Demenetum ex potu febris corripuit.

Nico-

Nicodemum & adoleſcentem in Melibœa ex venere, & potu.

Appollonius in Abderis intempeſtiuè bubalinam edit, ac bibit, ideoq. incaleſcit.. poſt hæc lacte vtitur cocto, & crudo, multo, caprino, ac ouillo, & victu malo: proinde omniū læſiones magnæ ſequutæ ſunt.

Parius qui centeſima, & vigeſima die obijt, edulijs multis, & vitioſis vtebatur.

Eurianactis filia ex guſtato botro in delirium incidit. Quia, inquam, & victus quo vſi fuerint febricitantes maximè demonſtrat quid in ijſdē futurum ſit: propterea & eorundem victus qui in epid. reperiuntur, multoties referre voluit Hipp. Et ſic ex victu etiam dicebat Hippocr.

Ex conſuetudine.

Quæ ex longo tempore conſueta ſunt, & ſi deteriora ſint, inſuetis tamen minus moleſtare ſolēt. Hipp. in aphor. edocebat. Vnde in Hipp. 2. aph. 50.

Hippocr. 1. progn. 24. 1. progn. & in coacis. Hippocr. 1. progn 16. 17 18. 19. 20. 21. 22. 23.

Prognoſt. Dentium ſtridor etiam legitur, pernicioſus eſt, quibus non & ſanis familiaris fuerit. Eſt decubitus, inquit etiam Hipp. ille optimus, qui à ſanorum conſuetudine nō variat. Sicut è contra, non laudatur decubitus quo brachia, ceruix, & crura extenduntur.

Id verò grauius eſt, ſi ſeipsū æger continere non valens, ad pedes ſubinde delabitur. Vbi pedes nudat neque ijs calor ſubeſt. Vbi brachia, ceruicem, & crura inæqualiter diſpergit, ac nudat, mali morbi, angoriſque ſignum eſt.

Pernicioſum eſt etiam, vbi hyans quis aſſiduè dormit. aut vbi ſupinus iacet cruribus vehementer contortis complicatiſque.

Si pronus iaceat æger, qui per bonam valetudinem ſic dormire non conſueuit: aut delirium, aut ventris dolorem portendit.

Vbi denique reſidere vult æger in ipſo morbi vigore, malum quidem indicium eſt, in omnibus acutis affe-

ctibus;

ctibus: ſed longè peſſimum pulmonibus laborantibus.

Hæc quidem omnia de decubitu, ideò quidem vt affirmabatur, malũ indicant, quoniam non conſueta ſunt. ſi autem conſuetudini reſpondeant, non mala. Vnde conſuetudo etiam præſagire facit in febribus.

Ex vitæ ſtudijs.

DEmonſtrant quoque præſagia & vitę ſtudia. Cuncta nimirum illa, cum Gal. quæ obeunt homines, aut vtilitate adducti, vel neceſſitate, ſiue nauigent, ſiue terram colant, ædificent, fabricentur, venentur, & huiuſcemodi. Gal. in comm.

In iiſdem Epid. libris Hipp. adoleſcentem refert, qui decumbebat in mendacium foro, febris corripuit ex laſſitudinibus, laboribus, & curſibus inſolitis: nulla inquam alia ratione, niſi quoniam ſtudia vitæ ad earundem febrium præſagitionem etiam atque etiam faciant. Hipp. 3. epid.

Ex ætate.

Hippocr.2 aph.34. IDeoque in aph. minus in morbis periclitantur homines, quorum ætati, legitur, magis congruit morbus, quam nulli iſtorum congruat. Et alibi. Cum dentire autem incipiunt homiues, febres fiunt.

Hippocr. 3. aph.25. 27. 29.30. Sicuti grandioribus, & accedentibus ad pubertatem, febres diuturnæ magis. atque iuuenibus febres acutæ, vltraque hanc ætatem; febres ardentes, & ſimilia. Sextò inſuper epid. ætatem ab ętate diſcernere oportet, Hipp. idem edocebat. Et cuiuſdam mulieris hiſtoriam exarando, quæ decumbebat in mendacium foro, Aetas, inquit, huic erat circa annum decimumſeptimum: quemadmodũ de adoleſcentulo primum delato, ad finem hiſtoriæ, paucos, refert; hic annos habebat prope modum viginti.

Aegroti 3. & 4. epid.

Ex ſermonibus.

EX ſermonibus non conſuetis, videlicet, quando ſi æger ſuo modo

modo loquatur, quo ſolebat antea integra valetudine, nihil mali expectandum, inquit Gal. in commentario. Si verò è contra accidat malum, cum ſermones huiuſmodi aliquam oſtendant mentis læſionem.

Dicebam verò ex ſermonibus nõ conſuetis dubitandum eſſe, quia tametſi tales, vt plurimum infeliciter prædicant, nihilominus cum ijſdem febricitantes interdum quoque ſanantur. vt mulieri in Thaſo accidit propè Pyladæ ædes in Leio decumbenti. Cui quamquam prima die ſermones multi fuiſſent, tertia tamen perbenè iudicatur. Aegrota, 3. lib. epidim. ſect. 3.

E contra verò Apollonio in Abderis febricitanti, clamores multi, multique ſermones adfuere, & die decimaquarta obijt. Aeger. 3. lib. epidim.

Sileno etiam refert Hipp ſermones multi, riſus, cantus, continere ſe non poterat, perijt nihilominus etiã ipſe. Ita quod ſermones non conſueti febricitantibus maiori ex parte malum oſtendunt.

Ex moribus cuiuſque.

DEclarat hæc verba Hipp. in coacis, & primò prorrhitt. quando ex moderato, inquit, ferox reſponſio, malum.

Aegrota. 3. lib. epidim. In Cyzico mulier, fertur, ab initio taciturna, ac tetrica, ſcilicet auſtera, vt græca ſonant verba, necnon etiã inobediens, quæ tandem diem ſuum maximè obijt.

Pluries obſeruaui, cum in viris, tũ in mulieribus benè morigeratis, atque pudicis, quæ cum nimis liberæ eſſent in ijs oſtendendis, quæ prius maxima cum diligentia latitabant, sẽper ferè in ægritudinibus ſuis malum finem conſequutæ fuere. Vt è contra modeſtiſſimi quidam viri, cũ in obſcæna verbis, vel facto prorumperent, maiora mala ipſis deinde inſequuta fuere.

Ex taciturnitate.

PRæterea taciturnitas etiam in morbis, ſiue febribus, quid futurum

rum ſit demonſtrat. Vnde Euryanaĉtis filia nihil effabatur, & perijt, cum Hipp.

Quemadmodum in Cyzico mulier ab initio taciturna, ita item naturæ conceſſit, cum Dealcis vxore, & aliis ſimilibus. Nulla autem ratione taciturnitates in febribus malæ ſunt, niſi quoniam vel amiſſam virtutem oſtendant, vel neruorum reſolutionem, vel mentis quandam offenſionem. Ideoq. mentis emotiones taciturnæ, in eo qui voce priuatus non eſt, pernicioſæ ſunt, idem Hipp. edocebat. Aegroti, 1. & 3. lib. epid.

Taciturnitates igitur in febribus malæ ſunt, dummodo tamen extrinſecus haud exoriantur: in quo caſu licet bonæ affirmari non valeant, nihilominus nequaquam adeò pernicioſas affirmarem. Hipp. in Coacis.

Ex cogitationibus.

EX cogitationibus autem ægrorum; non verò medicinam facientium etiam affirmarem. Et eadem

dem vtique ratione, quã de alijs ſuperioribus adducebamus. quò videlicet huiuſcemodi cogitationes à naturalibus recedunt; ſi parum paruus eſt morbus, ſi multum multus, ſi valdè multum læthale eſt, Hipp. de naturalibus operationibus, in aph. vt ſuprà communiter edocebat.

Hippocr. 7. aph. vlt.

Ex ſomnis, & vigilijs.

Hippocr. 2. aph. 3.

SOmnus atque vigilia vtrumque ſi modum exceſſerit malum; malum, inquam, non autem læthale affirmauit Hipp. quoniam cum multis vigilijs moriuntur quandoque ægrotantes, vt ſanè Phyliſco, & Sileno contigit. Sed nihilominus cum ijſdem ſanantur etiam; cuiuſmodi Herophon fuit tertius æger, epid. Hipp. In quo morbo ſomnus laborem facit mortale, in quo iuuat non mortale, in aph. idem Hipp. edocebat. Ad quæ notandum eſt, laborem πονον græcè appellari: πόνος autem generice læſionem ſignificat, quam quidem læſionem & multipliciter etiã aſſump-

Aegroti 1. lib. epidim.

Hippocr. 2. aph. 1.

aſſumptam in eundem Hipp. legendo inueni. Cuiuſmodi in hiſtoria Epicratis vxoris πόνον, pro dolore accepit, quãdo δ' ἀπηρὴ aſſerebat, μετὰ τόκον ἔλαβε πυρετὸς ὀξὺς, καρδίης πόνος, καὶ γυναικηῶν, videlicet, poſtridie à partu febris acuta eã inuaſit, cordis dolor, & muliebrium partium.

Aegra 5. 1. lib. epidim.

In hiſtoria verò Pythionis, qui ſuprà Heracleum templum decumbebat, ex laboribus, legitur, ἐκ πόνων græcè, rigor magnus, & febris corripuit. Ergo πόνον, per eundem Hipp. etiam laborem ſignificat.

Pythio 3. epid. ſect. 3. æger 3.

Quemadmodum aliàs exacerbationem: Vnde in hiſtoria Parij in Thaſo ad finem οὖρα δέ τοι τέλεος κακὰ dicitur, κωματώδεα τὰ πλεῖστα μετὰ πόνων. hoc eſt, vrinæ autem perpetuò malæ. ſopores plurimi per exacerbationes, non autem cum doloribus, vt Latinus ait interpres: quãdoquidem in hoc recenſito Pario, cum ab Hippoc. hiſtoria conſtrueretur, nulli

Parius æger 1. 3. ſect.

nulli recenſentur ſublati labores. πόνοι, itaque etiam exacerbationes ſignificăt. Ideoq. in Pythione ſupradicto, ἐν ἀρτίῃσιν οἱ πόνοι τούτῳ legebatur. atque Virgini in Laryſſa, οἱ πόνοι ἐν ἀρτίῃσι. ſcilicet & in paribus exacerbationes, nō autem dolores huiuſcemodi fiebant. Cum autē ſupradicta dictio πόνος etiā exacerbationem ſignificet, an poterimus quoque affirmare, in quo morbo ſōnus exacerbationem facit, mortale eſt, in quo verò iuuat, non mortale? Ergo in quacumque etiam febre ſōnus exacerbationem facit, mortale dici poterit. vt è contra ſi iuuet, non mortale. Sed qua ratione: quoniam, affirmarem, in ſomno multis alijs ab operationibus natura vacat; ita quod cum in hoc pariter à morbo ſuperetur per exacerbationem, ſignum eſt peſſimum: natura nimirum victa eſt, & in morbi viribus iam ex toto detruſa. ex quo mortale eſt, vt perbene Hipp. aſſerebat, ſi à ſomno

Virgo in Lariſſa ægra 12.3. lib. epid. ſect. 3.

Celſus in hoc aph. legit laborē.

febres

febres exacerbentur. Quemadmodum ſimillima ratione nequaquam mortale eſt; quinimò è contra, prodeſt ſomnus in febribus exacerbationem haud inducens.

In ſomno autem ad præſagiẽdum non quidem effectus ſolummodò, verum etiam & plura alia perpendebat Hipp. Vnde in Coacis, Somnus turbulentus in acutis quibuſdã conuulſionem ſignificat: è contrà verò minimè turbulentus, ſed profundus etiam iudicationem firmam demonſtrat.

Atque ibidem & alibi, turbulẽtæ, aſſérebatur, cum ferocia à ſomno excitationes mentem emouentes malæ ſunt, itemq. cõuulſoriæ, tum alias, tum cum ſudoribus. Sed & ſomno nunc omiſſo, cum plura de hoc alibi ſim loquuturus: Hipp. in prorrhit.

Prognoſtica deſumuntur etiam

Ex inſomniis.

CIrca autem inſomnia ad illa in præſenti me remittam, quæ idẽ

Hipp. in libello proprio edocebat. Inſomnia, videlicet, quæcũque mens hominis in noctem per ſomnum offert de diurnis actionibus, & reddit quo modo facta ſunt, & quæ feria, ac iuſta in re per diem facta ſunt, aut de quibus conſilium initum eſt. hæc homini bona ſunt, ſanitatem enim ſignificãt, propterea quod anima in diurnis conſilijs perſeuerat, neque repletione, neque euacuatione, neque aliqua alia forinſecus allapſa re victa.

Petronius Arbiter in fragmentis.

De huiuſmodi obiter inſomnijs, nequaquam verò de omnibus communiter alloquutum eſſe Petronium Arbitrum affirmarem, quãdò inquit,

Somnia, quæ mentes lædunt volitantibus umbris,
Non delubra Deum, nec ab ætere numina mittunt,
Sed ſibi quiſque facit. nam cum proſtrata ſopore
Languent membra, quies, & mens ſine pondere ludit.
Quidquid luce fuit, tenebris agit, opſpida bello.

Qui

Qui quatit, & fortis miſerandas ſæuit in vrbes:
Tela videt, verſaſq. acies, & funera Regum,
Atque exundantes profuſo ſanguine campos.
Qui cauſſas orare ſolent, legeſque forumque,
Et pauido cernunt incluſum corde Tribunal.
Condit auarus opes, defoſſumq. inuenit aurum.
Venator ſaltus canibus quatit. eripit vndis,
Aut premit euerſam periturus nauita puppim.
Scribit amatori meretrix, dat adultera munus.
Et canis in ſomnis leporis veſtigia latrat.
In noctis ſpatio miſerorum vulnera durant.

Sed quidquid de ſomnijs Petronius intendat, & de quibus, abſit pro nunc oratio: ſatis eſt autem ſcire, quod inſomnia bona ſunt, quotieſcum-

cumque de veris, ac bene actis à febricitantibus fiunt.

Ariſto. 4. hiſt. anim. Plin. lib. 11. cap. 75.

Et cum Ariſt. & Plin. adeſſe ſomnia, quibus amplius nequaquam fuerant, etiam malum eſt. Somnia, inquam, præter naturam, atque de illis dicerem, quæ ſuperioribus deſcriptis diuerſa ſunt.

Hippocr. 4. epidim.

Malum, inquam, eſt ſomniare, non tamen mortale: quandoquidem Critias in Epid. ab Hipp. refertur, qui in febribus ab inſõnijs vexabatur, ceſſauit tamen ipſe eadem ſomniare, vnà cum iudicatione. Ergò & inſomnia quoque proſunt ad præſagitionem.

Ex vellicationibus, & pruritibus.

Hippocr. 1. aph. 2.

SI conferenter accidant vellicationes, & pruritus, indicio ſunt alicuius bonæ iudicationis, cũ Hipp. in aph. cum de excretionibus, ſi confert, & facilè ferunt, aſſerebat.

Ex

Ex lacrymis:

DE lacrymis edidimus iam paruum libellum, ideòq. eadem repetendo conterendum hic non eſt tempus. Scire tamen pro nunc ſufficiat, lacrymas ſpontaneas nequaquam indicare malum, vt inuoluntariæ è contra peſſimæ ſunt, cum Hipp. in aph. in epid. & alibi.

Hippocr. 4. aphor. 52. & 6. epidim.

Ab exacerbationibus.

DE exacerbationibus ſuppono primum quæcumque Marſilius Cagnatus Doctor meus edidit, ſuper aph. ſeptenorum quartus eſt index: in quo loco quartum ad indicandú præcipuam obtinere facultatem affirmabat. quibuſcumque nimirum eadem die quarta praua ſigna eueniant, non modò ſeptimam, vt communis eſt opinio, indicari, ſed omne morbi tempus. vt è contra, ſi bona quarta dies, bonum etiam morbi finem nos expectaturos. Pro confirmatione eiuſdem ſententiæ, habe-

mus in Hipp. plura exempla. atque præſertim in epid. Phyliſcus, Pyrhio in Thaſo,& ſimiles alij recenſentur. Vnde alio loco idem Hipp. in febre continua loquebatur, ſi quis quarta die, & ſeptima affligatur, & vndecima haud iudicatus fuerit, plerumque perit. Non modo inquam in febre continua, verum etiam & in quacũque febre quartus dies bonum, vel malum oſtendit. bonum videlicet, quando Mulieri, quæ decumbebat in littore, vox reuertitur quarta die, & ideò nequaquam occidit; tametſi multa præceſſiſsét ſympthomata aliàs pernicioſa. Quartus itaque dies ad prædicendum præcipuam obtinet facultatem. Neque verò obſtat quod Metoni quarta die licet omnia exacerbata fuiſſent, nihilominus quinta iudicatus perlegatur: quoniam cum ſuſpicione recidiuæ id accidit, vt in eadem hiſtoria eluceſcit.

Phyliſcus æger, 1. lib. epidim. Pythio 3. lib.

Hipp. lib. de iudicat.

Mulier ægra 1. lib. epidim.

Meton. æger 7. 1. lib. epidim.

Hãc prætereà eandem vim præſagiendi, in febribus præſertim, & ſecundus etiam dies obtinet ſententia

mea;

mea: quinimò in libris epid. plures aduerti adnotatos febricitantes ex ſecunda die indicatos, quam ex quarta. Secunda itaque die ſi febres exacerbentur, eadem ſequuntur mala, atque in ijs relatis, qui in quarta exacerbationes pertulere. Manifeſtum eſt idem cum ijſdem Hipp. epid.

Phyliſco nimirum ſecunda die omnia exacerbata ſunt, & perijt ibidem legitur. Sileno, & Eraſino ſecunda die febris exacerbata, & pariter interiere. Philiſtes in Thaſo, adoleſcentulus qui habitabat in Mendacium foro, mulier apud Pantimedē, mulier quæ habitabat in Mendaciū foro, Caluus in Laryſſa, Nicodemus in Abderis, & ſimiles alij ſecunda die morbi indicia mala habuere, ideoq. omnes obierunt.

Phyliſcus, Silenus, & Eraſinus ægri, 1. lib. epidim.

Aegri, 3. lib. epidim.

Pythio inſuper, qui habitabat iuxta telluris templū, cuiq. omnia ſecūda die exacerbata fuere, licet quidē non deceſſerit, nihilominus cū recidiua iudicatus refertur, & difficilè.

Igitur ſecunda die ſi exacerbentur

tur febres: videlicet prima vice exacerbentur (quoniam accidẽtia morborum, cum bona, tum etiam mala, præſertim in primo inſultu demonſtrant) vt plurimum malum eſt. Dico autem vt plurimum, cum medicinæ documenta perpetuæ non ſint veritatis, verum vt in naturalibus fabricata, interdum, licet de rarò, minimè vera ſint. Cuiuſmodi in quadam Muliere in Thaſo patuit, quæ decumbebat propè Pyladæ aedes in Leio: huic, inquam, & ſi febris acutior ſecunda die, tertia tamen perfecta iudicatio acceſſit. Sed ex mœrore cum occaſione incœpit hæc laborare, ad finem hiſtoriæ animaduertit Hipp. & quaſi vellet affirmare. nequaquam mireris quicumque hanc perlegeris hiſtoriam, quandoquidem tertia die huiuſcemodi iudicatur ægra, quoniam affectus haud intrinſecus oriebatur. ſuperuenit fortaſſe huic mulieri aliquid iucundi, & propterea illicò etiã valetudini reſtituta fuit, nequaquam obſtante

Aegra, 3. lib epidim.

te indicatione ſecundi diei, in qua febris acutior euaſerat.

Præter ſecundum verò, & quartũ diem genericè loquendo: exacerbationes, inquit alio loco Hipp. in diebus paribus malæ ſunt, quemadmodum & in illis accidit, qui 1. epid. referuntur, in 3. & alibi. Malæ autem huiuſcemodi per pares dies exacerbationes ſunt, quoniam natura in febribus naturaliter per impares mouet: vndè idẽ Hipp. maximè imparẽ numerum vereri edocebat: nam hi dies in alterutram partem inclinare faciunt, vt proprijs verbis vtar.

Hipp. 1. epidim. conſt. 3. 3. epid. ſect. 3. Gal. 4. aph. 36. Hipp. 2. de morb. & lib acut.

In exacerbationibus conſequenter, ſunt etiam cogitandi dies iudicatorij: quandoquidem ſi in talibus eædem accidant, malum eſt cum eodem Hipp. Vnde cuidã homini duodecimo loco primi epid. ſeptima die cuncta exacerbata ſunt, & perijt, in epid. recenſetur. Pario in Thaſo ſeptima die omnia exacerbata ſunt, & etiam perijt. Sicuti eundem quoque finem adoleſcens quidam in Mœlibæa

Parius, & adoleſcens ex Mœlibęa ægroti, 3. lib. epid.

bæa habuit, cui omnia in febre decimaquarta die exacerbata referuntur.

In iudicatorijs diebus febres ſe exacerbeſcentes peiores euadebant illis febricitantibus, qui ab eodem Hipp. 1. epid. deſcribebantur. Ideoq. inſuper vel longas, vel læthales iudicationes conſequebantur iuxta illa tam ſæpè decantata, Iudicatoria non iudicantia partim læthalia ſunt, partim vero difficilis iudicationis. Cæterum de ijſdem exacerbationibus agẽdo, ad principia, docet Hipp. conſiderandæ ſunt exacerbationes, & an citius redeant, & continnitas, & quæ ſequuntur. An citius redeant, videlicet, quoniã huiuſcemodi magis periculoſæ, quam è contra. atque præſertim in illa particulari febre in aph. deſcripta. Vbi, quibuſcumque fiunt febres, quacumque hora febris dimiſerit, ſi eadem hora cras occupauerit, iudicium ſequitur difficile, idem Hipp. dictitabat. Si eadem ſcilicet qua dimiſit febris hodierna, eadem hora, inquam, qua dimiſit, ſi cras,

Hipp. 1. epid. conſt. 3.

Hipp. 2. epid. ſect. 1.

Hipp. 4. epidim.

Hippocr. 4. aph. 30.

cras incipiat, intelligendum eſt, iudicium vtique difficilè ſequitur.

Et continuitas etiam ſupradicto 4. epid. obſeruanda eſt in febribus cum eodem Hipp. Quoniam febres continuæ maiori ex parte periculoſiores intermittentibus. Ita quod ad principia noſtræ loquutionis redeũtes, exacerbationes quid in febribus prædicendum ſit, etiam atque etiam demonſtrant.

Ex ſeceſſibus.

IN ſeceſſibus plura ſunt quæ obſeruanda ſeſe obuiam faciunt. Atque primò colores, quandoquidem inter eoſdem ſeceſſus, alij quidem nigri ſunt. Cuiuſmodi in Sileno referuntur, in Herophonte, in Mælidia quæ decumbebat iuxta Iunonis tẽplum, in eo qui in Dealcis horto habitabat, in Leophorbida, & alijs ſimilibus; in quibus omnibus proculdubiò mali fuere nigri ſeceſſus. quoniam & ſi præter Silenum nulli alij interijſſe dicantur, reliqui nihilomi- Aegroti, lib. 1. 3. & 7. epidim.

nus cum difficultate iudicati refe-runtur.

Mali itaque ſunt nigri ſeceſſus, quinimò peſſimi cum eodem Hipp. in aph. quando deiectiones nigræ, ſanguineæ, ſponteq; procedentes, ſiue cum febre, vel ſine febre, peſſimæ ſunt aſſerebat. Peſſimæ, inquam, non verò perpetuò læthales, vt lib. de iudicat. 2. progn. & alibi tales appellabat.

Hippocr. 4. aph. 21.

2. Progn. 22.

Deinde ijdem ſeceſſus referuntur quoque ab Hipp. rubicundi, vel ſubrubri. & rubicundos valde alui ſeceſſus in omnibus morbis malos etiam dixit in prorrhit. Subrubros autem non adeò malos, vt in Metone apparuit, cum ijſdem 5. die iudicato.

Hippocr. in prorrhit.

Leguntur etiam in epid. libris, ſeceſſus pallidi, quemadmodum in hiſtoria adoleſcentis ex Mœlibæa qui perijt, aut virginis in Laryſſa cum ijſdem iudicata, Vnde minimè læthales, neque peſſimos, ſed malos cũ Hipp. in progn. eoſdẽ vocitabimus.

Hippocr. 2. progn. 20, 21;

Vltrà colores autem ſeceſſuum, exami-

examinandæ quoque accedunt ſubſtantiæ. namque ſi eædem in ſinceras deſinentes ſint, exacerbatoriæ dicuntur in prorrhet. atque præſertim in morbo diuturno per aph. ſententias. Quinimò in vniuerſum, ſeceſſus meri, & in febribus præſertim, maiori ex parte mali ſunt: quemadmodum in Sileno ſuperioribus recēſito patuit, in altera muliere apud Pantimedem, in Pythione in Thaſo, in Apollonio in Abderis, & aliis ſimilibus, cum interitu iudicatis. necnon etiam in muliere decumbente in littore, cui difficilè, atque in Cherione, cui cum recidiua iudicatio tandem acceſſit.

7. aph. 6.

Aegroti, 1. & 7. lib. epidim.

Mulier, 1. lib. epidim.

Cherion, 3. lib. epid.

Dicuntur præterea ijdem ſeceſſus leues, pingues, tenues, ſpumoſi, crudi, aquoſi, bilioſi, liquidi, & ſimiles.

Leues cum eodē Hipp. in progn. mortiferi ſunt. atque cum ijſdem Silenus 1. Epid. interijt.

Hippocr. 2 progn. 22.

Tenuuium idem Hipp. in pluribus meminit Epid. ægrotis, ex quibus nonnulli deceſſere, reliqui verò ad

vale-

valetudinem redacti ſunt, ita quod huiuſcemodi periculoſi ſunt.

Hippocr. 2. progn. 20.

Quemadmodum ſeceſſus etiam, ſpumoſi cum Hipp. in progn. vnde cum iiſdem Silenus obijt, atque in Dealcis horto vir decumbens difficilè iudicationem adeptus fuit.

Crudi inſuper ſeceſſus fuerunt in Muliere apud Pantimedem, quæ ſeptima die huius lucis vſum amiſit. Ergo etiam tales nequaquam periculo vacabunt.

Aquoſi pariter ſeceſſus obſeruantur ex eodem Hipp. in hiſt. Mulieris in Thaſo, adoleſcentis in Melibæa, atque Heroptolemi vxoris, qui omnes vtique etiam ex vita diſceſſerũt, excepta virgine Laryſſea ſeptima die iudicata. Ideoq. ſeceſſus aquoſi cum Hipp. in progn. periculoſi ſunt.

Hippocr. 2. progn.

Aquoſi autem ſeceſſus non modò quoad ſubſtantiam, cum dicuntur, intelligendi ſunt, verum etiam quoad qualitatem ſiue colorem. Aquoſi nimirum ſeceſſus ſunt, & ſubſtantia, atque colore ad aquæ ſimilitudinem acce-

accedentes: Vnde in hiſtoria Hermoptholemi vxoris, ſeceſſus, leguntur, ab initio fului, poſtea verò aquoſi fuere.

Bilioſi, & liquidi tandem referebantur ſeceſſus. atque cum illis ſummum diem obierunt Apollonius in Abderis, & Pythio in Thaſo: iudicati è contrà referuntur Meton, atque difficile mulier, quæ in Littore decumbebat. Cum his autem, nempè liquidis ſeceſſibus, Nicolai concubina 7. epid. recenſita fuit, quæ etiam & ab hominibus migrauit. Atque propterea doctiſſimus Hipp. in progn. liquidos ſeceſſus periculoſos decantabat. Liquidi autem dictitantur ſeceſſus ad differentiam tenuiorum, cum omnes tenues vtique etiã liquidi ſint, non tamen è contrà omnes liquidi tenues appellari valeant.

In totum verò de huiuſmodi huc vſque relatis ſeceſſibus, tanquam non naturalibus omnes malos appellabimus, & eo magis, quatenus à naturali ſtatu magis etiam alienabuntur,

Hippocr. 7. aph. vlt.

buntur, iuxta illa Hipp. in aph. ſi parum, paruus eſt morbus, ſi multum multus, ſi valdè multum læthale eſt, vt ſuperioribus pluries dictum fuit. Eſt autem naturalis excretio, cum pluries recordato Hippocrate, denſa, ſubfulua, & non graueolens.

Hipp. lib de iudic. & 2. progn. 17.

Excretio naturalis ex aluo, inquit Paul. mollis eſſe debet, cohærens, leuiter ruſſa ſimul, & conuenienter ſpiſſa, non nimis fœtida, madens, quę nec ſtrideat, nec crebrò, & paulatim excernatur: ſed mollis ſit, æqualis, compacta, & formata. vnoque verbo, naturalis illa eſt excretio, quę eodem modo excernitur, quo in ſecunda valetudine excerni ſolebat.

Paul. lib. 2. cap. 3.

Si igitur ſeceſſus ſuperioribus recenſiti, nequaquam antea ab ipſis febricitantibus excerni ſolebāt, omnes mali, vel mala indicabunt: dummodò tamen criticè non excernantur, in quo caſu, quicumque ſeceſſus, & qualeſcumque etiam fuerint, boni, atque perfectiſſimi appellandi erunt, Ideoq. in aph. excretiones, legi-

Hippocr. 4. aph. 47.

legitur, in febribus non intermittentibus, liuidæ, cruentæ, fœtidæ, & bilioſæ, omnes malæ. Sed ſi benè exeunt, ſiue per alui excretionem, ſiue per vrinas, bonæ ſunt.

Præter ſupradictas verò ſeceſſuũ ſpecies, meminit idem Hipp. in ijſdem pariter epid. ſeceſſuum grauiter olentium, necnon etiam malè olentium. grauiter olentium, inquam, & malè olentium, quandoquidē huiuſcemodi duo apud Hipp. quamquam confundantur, vt plurimum, & pro eodem accipiantur, interdum tamen differre videntur; atque præſertim in lib. de locis in homine, cum de vteris impletis agit, ſic loquebatur. Si quidem deſcenderit ſolum (de vtero intelligit) & illini poſſit vtere quocumque libet ex male olentium genere, *τῶν κακόδμων* græcè legitur, aut cedro, aut allij intrito, myrroto græcis appellato, aut aliquo alio, *τῶν βαρυτέρων, καὶ κακὸν ὀζομένων*, graue, & male olentium ſcilicet Grauiter olere, fortiter, vel valde olere ſigni-

ſignificare ego dicerem; ideoq. graue,& male olentium ſimul aſſerebat nũc Hipp. quoniam videlicet huiuſcemodi duo ſimul & ſemel eſſe vtique valeant; cum vel de bono, vel malo odore, grauiter olere etiam dici poſſit. Male autem,in aduerſum, ſemper malum ſignificet odorem. Cum igitur nimis fœtidi fœtore ſuo erunt hominibus ſeceſſus, graueolentes appellantur, δυσώδεα etiam græcè alias ab Hipp. quemadmodũ in hiſtorijs Melidiæ, necnon etiam 3. lib. eius qui in Dealcis horto decumbebat, διαχωρήματα δυσώδεα recenſet Hipp. Seceſſus, inquam, graueolentes ijdem vel mali, vel boni eſſe poſſunt, prout male, vel bene à natura excernentur. Vnde ex ambobus ægrotis iam iam relatis cum ſeceſſibus graueolentibus nullus perijt. quoniam fortaſſe criticè, vel iudicatoriè ſeceſſus graueolentes eiſdem excernebantur. Vt è contra in Nicolai cõcubina ſanè cõtrariũ eue nerit, ἀποχώρησις κακώδης περὶ τὰν

Melidia, 1. epid. vlt.

Nicolai cõcubina, 7. epid.

τα

τα τον χρόνου, huic accidit. Excretio videlicet male olens per omne tempus, & occidit. In totum autem male olentes excretiones, & ſecundum ſe conſideratæ, graue olentibus ſemper peiores. Et ſic maleolentes igitur, necnon etiam graue olentes ſeceſſus, cum inter ſe differunt, tum etiam in febribus obſeruandi ſunt, ad earumdem præſagitionem. Veluti etiam ſeceſſus mordaces in Melidia ſupradicta apparentes. Seceſſus combuſti in Phylini vxore, & Hermocrate, omnibus ex hac luce demigratis. Phylini vxor. 1. epid.

Seceſſus pariter vel pauci, vel multi ſunt. Multi, inquam, ſeceſſus ſympthomaticè aduenientes mali ſunt: Quinimo de ijſdem adnotandum eſt in hiſt. epid. cum multis ſeceſſibus plures fuiſſe ægros qui interitum, quam ſalutem petierunt. Nimirum Hermocrates qui habitabat ad nouum murum, Mulier apud Pātimedem, altera mulier in Thaſo decumbens, Apollonius in Abderis, adole-

adoleſcens in Mælibæa, Nicolai concubina, & alij ſimiles cum multis ſeceſſibus obierunt.

Hippocr. 1. epid cōſt. 2. Vnde idem Hipp. aliàs, ventres turbatos in febribus vt malos referebat.

Atque morbo ad iudicationem tendente alui egeſtionem denſari oportet. Denſari autem, inquit, verum non valde, atque præter naturam denſari debet aluus in febribus. Hipp. 1. de morb. cum ipſemet Hipp. alio loco, Febricitanti dixerit, aluus reſiccata malum. Hippocr. 2. progn. Sicuti & in progn. aluus exigua mala eſt.

Aluus itaque nequaquam valde pauca excernere debet, quoniam vniuerſali cum regula, omnia pauca mala ſunt. Atque pauca excrementa mala fuere eidem Pythioni in Thaſo, qui perijt. quamquam, vt paulò ante affirmabamus, pauca excremẽta non adeò mala ſint in febribus, atque multa: cum ijſdem Herophon tertius æger 1. epid. Mulier quæ decumbebat in littore, Cherion apud

Deme-

Demenetum, & cæteri ſimiles valetudini reſtituti fuerint.

Sed præter paucitatem, vel multitudinem, iiſdem in febribus perpendebat Hipp. etiam ſeceſſuum varietatem, his verbis: Alui egeſtiones variæ, diuturniores quidem sũt nigris, & alijs lęthalibus egeſtionibus, nihilo verò minus pernicioſæ, ſicut in Appollonio in Abderis accidit, 3. epid. recenſito; Varietas autem excrementorum, non modò intelligitur ſi vna die plura ſimul excrementa excernantur: verum etiam ſi vna die hæc, altera verò illa, vt idem innuit ibidem Hipp. Hippocr. 2. progn. 23. lib. de dieb. iudicat.

Si varia itaque ſint excremẽta in febribus, mala ſunt, & ſi pauca, vel multa appareant, quandoquidem vt perdoctè etiã aliàs adnotabat Hipp. Deiectiones nõ multitudine ſũt ęſtimandæ, ſed ſi talia deijciantur, qualia conueniunt, & ægri facilè tolerant. Hippocr. 2. aph. 23.

Et quoniam cum ſeceſsibus lumbrici etiam nonnumquam excerniſolent. propterea 2. progn. Lumbri-

Hippocr. 2. progn. 18: & lib. de iudicat.

bricos, ait idem Hipp. cum excrementis ſub fine morbi deſcendiſſe, nihil nocet. cum excrementis ait nota: necnon etiam ſub fine morbi, quoniam temporibus alijs mali ſunt: quemadmodum cuidam accidit 12. ægroto 1. epid. cui ſeptima die lumbrici cum ſeceſſu egreſſi fuere, & periijt. Et ſic ſeceſſus etiam febricitantium, ad earumdem febrium prædictionem faciunt.

Ex vrinis.

EX vrinis, inquit Hipp. in acutis, coniectare oportet id quod futurũ eſt. Atque huiuſcemodi duplici etiam capite nobis diſcutiendæ ſeſe obuiam faciunt. quoad contenta, videlicet, necnon etiam quoad continentia.

Hippocr. 2. progn. 26. & lib. de iudicat.

Quo ad contenta, inquam, vrina illa optima in progn. appellatur, in qua per totum morbi curriculum, album reſidet, leue, & æquale. hæc nimirum ſecuritatem, breuemque morbum oſtendit. vt è contra, con-

contrarium etiam, huiuſcemodi ſine contento vrina demonſtrabit. Ideoq; in eodem loco idem Hipp. nubecularum poſitum, aſſerebat, ſupremumne locum, an infimum, teneant obſeruare oportet: nam quæ in ima parte conſtituuntur cum coloribus, quos ſupra propoſui, bonæ ſunt, laudabileſque. cum autem ſurſum attolluntur malæ. quia præſertim ſuſpenſa ſublimia deliria portēdunt. Apertiſſimè id in Pythione in Thaſo verificatur, qui ſublimibus cū nubeculis delirans factus eſt, & decima interijt. necnon etiam Heropytho in Abderis, qui etiam delirus, atque difficile etiam centeſima, & vigeſima die perfectè iudicatur.

Hipp. ibid.

Hippocr. in aph. & alibi

Aegroti 3. lib. epid.

Deinde, quibus in febribus, edocebat Hipp. in aph. ſeptima die fit criſis, ijs nubecula fit in vrina quarta die rubra, & alia ex ratione. videlicet in Coacis legitur, dummodo alia iuxtà rationem exiſtant.

Hippocr 4. aph. 71.

In progn. ſubrubra vrina legitur, in qua ſubrubrum, leueq; reſidens,

Hippocr. 2. progn. 27.

quamquā morbum diuturniorē, eundem tamen ſalubriorē fore declarat.

Hippocr. 7. aph. 32. Et in aph: quibuſcumque febricitantibus in vrinis ſedimina fiunt, veluti farina craſſior, longam ægritudinem fore ſignificat: vnde cum hac ille qui in Dealcis horto decumbebat 40. die, atque difficile iudicatur.

Hippocr. 2. progn. 28. Sed præter lōgitudinem huiuſcemodi ſedimentum farinæ craſſiori ſimile, demonſtrat quoque periculū cum eodem Hipp. in progn. atque clariſſimè etiam in Sileno ſæpius recordato, cum interitu verificatur.

Hipp. ibid. Peior verò, inquit ibidem Hipp. eſt vrina laminoſa, quamquam longè maius periculū illa portendit vrina, in qua tanquam furfura quædam reſideant. Si amplius in vrinis contenta geniture ſimilia fuerint, mala etiā portendunt; cum &ijſdē cum vrinis, Phyliſcus 1. epid. necnon etiam Phyliſtes 3. etiam epid. delirantes fuerint, tum etiam deceſserint.

In ijſdem ſimiliter contentis vrinarum, ab eodem Hipp. perpenduntur

tur quoque formæ: quando in Phyliſco, & Eraſino 1. epid. ægris, quique occiderunt. atque in Muliere propè ædes Pyladæ in Leio decumbente, quæq. difficillimè, & admirante Hippoc. ſine recidiua iudicata eſt. Innatantia, inquit idem Hipp. vrinæ iſtorum rotunda deferebant. Aegrota libri 3. epid.

Et alio loco, cuiuſmodi in eodem Phyliſco, vel Clazomenio, qui difficile deinde iudicatur, Innatantia legitur, diuulſa, vel diſperſa erant in vrinis: vnde poſtmodum in aphor. Quibus in febribus proclamatur; vrinæ diuulſæ ſunt, ijs turbatio fortis in corpore fit. Et Hipp. in coac. vrina diuulſa, inquit, aut recidiuam, aut ſudorem ſignificat. Diuulſæ autem vrinæ proprie quoad contenta intelliguntur: atque tales in febribus præſertim, malæ ſunt, affirmabatur. Clazom. Aeger. 1. lib. epid. Hippocr. 7. aph. vlt.

Veluti etiam & valdè denſæ, & cõturbatæ ſubſidentiæ, quales Poliphãto 7. epid cum interitu apparuerũt.

Vrinæ inſuper illæ, in quibus innatantia non ſubſidebant, vt pluri-

mum malæ recenſebantur in ijſdem epid. libris. quando talibus cum vrinis Philiſcus alibi relatus, & Hermocrates 3. epid. cum obitu adnotati legantur. atque Mulier propè Pyladæ ædes in Leio, cum ijſdem vrinis difficillimè iudicata refertur.

Hippocr. 1. prorrhit. & 1. epidim. conſt. 2.

Ideoq. in Prorrhit. ab eodē Hipp. vrinæ non conſidentes, valdeq innatantes, emotionem mentis ſignificant. atque alibi, cum febribus continuis peſſimæ ſunt, affirmabatur.

Quemadmodum verò, vrinæ non ſubſidentes malæ feruntur ab Hipp. in præſenti: ita etiam è contra multam ſubſidentiam habentes, potius bonæ ſunt, quam aliàs. cum vrina multam ſubſidentiam habens à mētis emotione liberet, qualis erat Dexippo, 6. lib. epid.

Hippocr. 6. Epid. ſect. 6.

Præter huiuſcemodi autem, quæ hucuſque retulimus, perpenduntur etiam in contentis coloresipſorum. Vnde ſi album, leue ſit, & æquale quod in vrinis continetur, cū Hipp.

Hippocr. 2. progn. 29.

ſuperius bonum eſt, ſicuti è contrà

malum,

malum,ſi nigrum, quale Sileno. vel liuidum appareat, cuiuſmodi in illo fuit, qui in Dealcis horto decumbebat, vel 3.epid. recenſetur. cui quidem viſcoſa amplius talis erat ſubſidentia. Igitur nec etiam tales ſubſidentiæ in febribus laudabuntur quãdocunque contingant: eiſdem tamen rationibus, cum quibus & ſeceſſus etiam ſuperioribus damnabamus. nimirum ſympthomaticè,non verò criticè ijſdem aduenientibus.

Secundò in febribus vrinæ accipiuntur vt continentes.atque etiam tales vel rubræ ſunt, vel ſubrubræ, aut albæ, vel nigræ,vel cineritiæ, vel pingues, vel oleoſæ,vel turbidæ, vel craſſæ,vel tenues, vel aquoſæ & crudæ, vel pellucidæ, vel æruginoſæ, vel multæ, vel paucæ, vel ſemper ſimiles, aut variæ, & diſſimiles.

Subrubra primum vrina longiorem, tutioremq morbum ſignificat cum Hipp. in progn. necnon etiam in epid. Epicratis vxoris hiſtoriam recènſente. Hippocr. 2. progn.

Rubra verò maius in ſanguine cũ incendium oſtendat, neque etiam morbum tutiorem promittit. cum prætereà Hermocrates,& Poliphantus in Abderis cum eadem vrina rubra, licet craſſa, interijſſe referantur.

Tertiò vel albæ, vel nigræ vrinæ enumerabãtur. atque albæ in progn, malum denunciant, cum Hipp. & in pueris præſertim.

Hippocr. 2. prog. 32. 33. Hippocr. 4. aphor. 72.

In aph. Quibuſcumque legitur, vrinæ albæ ſunt, & perſpicuæ malæ, præſertim verò ſi in delirantibus appareant. Malæ, inquam, in febribus vrinæ albæ ſunt: ideoq Parius in Thaſo longo temporis tractu, atque Pericles in Abderis, cum ijſdem vrinis difficilè iudicati referuntur.

Aegri 3. lib. epidim.

Quamquam verò albæ vrinæ nequaquam bonæ ſint: nigræ nihilominus cum eodẽ Hipp. magis pernicioſæ; nam cum ijſdem deceſſerũt Phyliſcus, Silenus, & Eraſinus 1. epid. Herophon adoleſcentulus qui habitabat in Mendacium foro, mulier in Thaſo decumbens, Pythion eodem

Hippocr. 2. progn. 22.

Herophon. 3. epid.

in

in Thaſo,atque mulier in Cyzico 3. lib. epid. ægrotantes. Heropythus in Abderis,ac tãdem mulier in Thaſo prope ædes Pyladæ in Leio difficile iudicantur. Licet etiam in hac vltima,fortaſſe vrinæ nigræ fuerunt: quoniam circa iudicationẽ & multi menſes erant.

Poſt nigras verò vrinas, conſequenter cineritias enumerabamus: in quibus cum Theodori vxor, atque Menon 7. lib. Epid. ægroti, vltimum diem obierint, dicemus & has etiam cum alijs ſuperioribus malas eſſe. quinimò & peiores plurimis, quando cineritij colores multam quoque præteritam oſtendant in venis aduſtionem.

Pingues inſuper vrinæ, necnon etiam oleoſæ dictitabantur. Atque huiuſcemodi tametſi quodammodò inter ſe non diſſimiles videantur,differunt nihilominus in aliquo. cum & pingues vrinæ eſſe valeant, non tamen oleoſæ, hoc eſt colorem etiam olei referentes.

De

De pinguibus autem vrinis, neque leuiter nos debet terrere, loquebatur Hipp. in progn. vrina illa, cui pinguedo telis araneorum ſimilis innatat: quippè quæ hominem tabe conſumi ſignificat.

Hippocr. 2. progn. 35.

De oleoſis autem, nempè vrinis illis, quæ & ad colorem, necnon etiã ad ſubſtantiam olei ſimilitudinem referunt. De his, inquam, habemus hiſtorias 1. epid. Dromeadæ vxoris. cuiuſdam alterius hominis: atque in 3. item Epid. leguntur Parius in Thaſo, Pythio in eodem Thaſo, mulier in Cyzico, ac tandem adoleſcens ex Melibæa. Quibus omnibus delyria primum, mox verò ad finem interitus aduenere. Itaque tum pingues vrinæ, maximè verò oleoſæ peſſimæ ſunt.

Sunt etiam non bonæ vrinæ turbidæ, ſiue craſſæ: quę duo licet maiori ex parte ſimul coincidant, nihilominus inter ſe maximè differunt, cum & vrinæ turbidæ eſſe valeant, abſque eo quod ſint craſſæ & è contrà,

trà, craſſæ etiam dari poſſunt vrinæ, quamquam turbidæ non ſint. Vnde in hiſtoria præſertim Epicratis vxoris, vigeſimaprima, inquit idē Hipp. vrinæ turbidæ craſſæ. Si ambo videlicet nomina nunc relata idem ſignificarent, vtique dictionem craſſæ addere non fuiſſet opus. nulla igitur alia ratione addidit Hippoc. niſi quoniam craſſæ & turbidæ vrinæ inter ſe differunt.

De turbidis autem, & craſſis ſimul vrinis, quibus vrinæ, docebat Hipp. ſunt perturbatæ, quales iumentorū, ijs dolor capitis vel adeſt, vel aderit. quemadmodum in Philini, vel Dromeadæ vxoribus euenit. Quibus dolores capitis iam aderant, atque propterea in vrinis color, inquit, & craſſitudo ſimilis, qualis eſt in vrinis iumentorum. Hippocr. 4. aph. 70.

Sed dubitabit aliquis circa hanc ſententiam, quibus vrinæ ſunt perturbatæ quales iumentorum · an dictio ſcilicet quales ſuper colorem, an verò ſuper ſubſtantiam ipſa.

ipſarum vrinarum cadat?

Cui dubitationi breuiter ſatisfecit idem Hipp. ſententia mea, in hiſtoria Poliphanti 7.lib. Epid. Vrina inquiens, huic febricitanti rubicunda prodijt conturbata, velut iumenti. Ergò vrina poteſt eſſe qualis iumentorum etiam ſine colore. & per cõſequens dictio qualis in aph. ſuper ſubſtãtiam cadit ſolummodò, non verò cumulatiuè colore adiuncto, cum etiam & non vnus tantum ſit color equini lotij, ſed interdum ſubruber, nunc ſubflauus, aliàs aquoſus cõſpiciatur, vel alterius coloris.

Hic Poliphantus perijt vehemẽtibus cum conuulſionibus.

Sed quid amplius circa hanc quęſtionem? quibus vrinæ ſunt perturbatæ quales iumẽtorum, dictio quales dicit relationem, ad præcedentia verba, nimirum perturbatæ. Ergo ſuper turbationem etiam cadere dicendum eſt, non autem in colorem, veluti ſciſcitabatur. Præter dolores capitis, vrina eadem craſſa & turbida, ſolet interdum conuulſiones indicare, vel interitus, vt in Eualcidæ

famula

famula idem Hipp. 7. Epid. adnotabat. Quinimò cum talibus vrinis interitum acceſſiſſe refertur in pluribus Epid. ægris, præcipuè verò in Phylino, Epicratis vxore, & nonnullis alijs continuè febricitantibus, alio loco ab Hipp. recenſitis. Hippocr. 1. epid. cõſt. 2.

Craſſæ igitur, turbidæq; vrinæ malæ ſunt, & eò magis malæ ſi depoſitæ non ſubſideant: veluti in eadem Dromeadæ vxore aduenie bant, vel in Hermocrate vigeſima & ſeptima die mortuo.

Quibus in febribus, inquit etiam Hipp. in aph. ſperatur abſceſſus futurus ad articulos, eos liberat ab abſceſſu vrina multa, craſſa, & alba, qualis in laſſitudinoſis febribus quibuſdam incipit fieri quarta die, qualis etiam fuit Archigenis familiari, vt idem Hippocr. in Epid. retulit. Hippocr. 4. aphor. 74. Hippocr. 6. epid. ſect. 4.

Sed dices, paulo ſuperius vrinæ albæ non laudabantur, quà igitur ratione ab abſceſſibus liberant, vt Hipp. in aph.?

Reſpondetur documentum hoc apho-

aphoriſticum eſſe particulare,& cõditionatum: quamquam in totum, atque per ſe, vrinæ albæ malæ ſint, cum plurimas etiam oſtendant cruditates, anguſtiamq. vaſorum, vel caloris imbecillitatem, ideoque malæ enunciabantur.

Vel tenues, vel aquoſæ, vel crudæ, vel pellucidæ, diende affirmabamus vrinæ ſunt. tenues videlicet vrinæ ſunt, quæcumque ſubtiliſſimis inſpiciantur conflatæ partibus.

Vt aquoſæ, colore,& ſubſtantia ad aquam ſimilitudinem habentes.

Crudæ inſuper dictitantur vrinæ, quæ inconcoctæ ſunt, nebuliſque carentes.

Pellucidæ tandem vrinæ appellantur, quæ & in ſe multum luminis repræſentent.

Tenues igitur, aquoſæ, crudæ, vel pellucidæ vrinæ exiſtunt, atque inter ſe maxime differentes ſunt. Cum tenues vrinæ oſtendi valeant, quæ nequaquam crudæ, pellucidæ, vel aquoſæ; verum rubræ ſint, vel nigræ.

vt in adoleſcente in Mendacium foro decumbente apparuerunt, in muliere in Thaſo, & ſimilibus. qui omnes cum nigris vrinis, atque tenuibus ab Hipp. in epid. referuntur.

Valent quoque oſtendi vrinę crudæ, ſine contentis, vt puta, quæ nec etiam aquoſæ ſint, tenues, vel pellucidæ.

Aquoſæ inſuper inſpici poſſunt vrinæ, abſque eo tamen quod neceſſariò pellucidæ ſint, vel crudæ.

Veluti poſtremò vrinæ pellucidæ ſunt, & abſque eo etiam quod aquoſæ, vel crudæ exiſtant.

Ergò tenues, aquoſæ, crudæ, vel pellucidæ vrinæ nequaquam vnum, & idem ſunt, verum inter ſe maximoperè differẽtes. vt affirmabamus.

Iuxta Hipp. verò in progn. tenues, & aquoſæ vrinæ perniciosæ ſunt. namque Phylini, & Epicratis vxores, ille qui in Dealcis horto decumbebat, Phyliſtes Euryanactis filia, adoleſcens in Mendacium foro, alter adoleſcens apud Pantimedem, Herophy- Hippocr. 2. prog. 32. 33.

rophythus, Nicodemus, Mulier in Thaſo propè ædes Pyladæ, Appollonius in Abderis, mulier in Cyzico, adoleſcens in Mœlibea, & ſimiles alij, cum tenuibus vrinis, obierunt diem ſuum.

Cum aquoſis autem, vel dilutis, quod idem eſt, animam efflauerunt in Cyzico mulier, & adoleſcens in Meliboea.

Tenues verò vrinæ, atque crudæ deterrimæ ſunt, & in pueris præſerſertim, vt Hipp. in progn. edocebat. & ratio eſt ſententia mea, quoniam pueris vrinæ cum Hipp. ibidem natura craſſæ. Ergò ſi tenues malæ, quia non naturales. & eò amplius peiores, quanto etiam tenuiores obſeruabuntur.

Hippocr. 2. progn.

Hippocr. 4. aph. 72.

Quibus in febribus, docebat idem Hipp. vrinæ albæ ſunt, atque pellucidæ malæ; delirium ſiquidem portendunt, cuiuſmodi Phyliſtidi in Thaſo euenit, vel Phylino.

Aegroti. 1. & 3. epid.

Crudæ tandem vrinæ, omni videlicet nubecula carentes, malæ ſunt

etiam,

etiam, præſertim verò in morbi progreſſu: ſiquidem concoctricem facultatem penitus abolitam fuiſſe ab ijſdem declaratur. Ideoq. peſſimè etiam ſe habebant omnes illi, qui primo epid. conſtit. 2. referuntur. necnon etiam Theodori vxor, & Menon 7. lib. epid. ægrotantes, cum ijſdem crudis vrinis diem ſuum obierunt.

In prorrhet. meminerat amplius Hipp. vrinarum æruginoſarum, atq; has vt malas etiam recenſebat.

Vel multæ, vel paucæ etiam ſunt vrinæ. Paucę, inquam, vel multæ pro potus ingeſti ratione perpenduntur ex Hipp. in epid. Vrinæ, inquiens, de quibuſdam febricitantibus prodeũtes, multæ quidem erant non pro potus ingeſti ratione, ſed multum excedentes, & quæ ſequuntur. Hipp. 3. epid.

Caluo in Laryſſa, loquebatur idẽ Hipp. vrinarum non bonarũ copia prodibat, & perijt. non bonarũ ſcilicet, quoniã præcipuè non criticè, at ſympthomaticè fiebant. Cuiuſmodi

in muliere fuerunt, quę decumbebat in Mendacium foro, in altera muliere in Thaſo, in Polyphanto in Abderis, & cæteris huiuſmodi cum multis vrinis perniciosè iudicatis.

Quo verò ad paucas vrinas, iam alibi vniuerſaliter, affirmabatur, quòd omnia pauca mala ſunt, & ita etiam virgo in Laryſſa, Apollonius in Abderis adoleſcens ex Melibœa, ac tandem cuncti ferè ægrotantes in 3. conſtit. 1. epid. experti fuere: eorumdemq. magna pars vitam cum interitu commutauerunt.

Hipp. lib. de iudicat. & alibi.

Vel ſemper ſimiles, vel variæ vrinæ etiam dicuntur. Vnde pluries cum allegato Hipp. vrinarum varietas diuturnitatem morbi ſignificat.

Vrinæ variæ fuerunt in Cleonactide, necnon etiam in illo, qui in Dealcis horto decumbebat, quorum pariter morbi cum longitudine finem attigere.

Sed dices Phyliſcus in epid. cum vrinis varijs ſexta die obiuit. Eraſinus cum ijſdem quinta die. Ergò lo:

tij

varietas nequaquam oſtendit in
ɔrbis longitudinem.

Verum an varietas lotij oſtendat
ngitudinem in illis tantummodò
ɔribus, in quibus valetudo futura
ſe poſſit? Quandoquidem moritu-
s vrinæ variæ ſemper ferè obſer-
itur, & circa vltima ipſarum tem-
ora præſertim. Aut dicamus hoc
ccidere, quod cum vrinis varijs fe-
res longæ ſint, vt plurimum, ne-
uaquam verò ſemper, cunctiſque
n febricitantibus.

Præter huiuſcemodi verò hucuſ-
que adnotata, in vrinis Hipp. obſer-
abat ſtillas. Hippoc. 1. prorrhet.

Si paucæ nimirum veluti ſtillæ in
vrinis appareant, malum eſt in-
quiens.

Malum inſuper, quinimò perni-
cioſum, docebat alio loco, quando-
cunque eædem vrinæ malum tra-
dant odorem. Hipp. 2. progn. 32.

Atque in Prorrhet. vrinarum, le-
gitur, in acutis ex perfrigeratione,
interceptiones peſſimæ. Hipp. 2. prorrhit. & in Coacis.

Ex rigore ſuppreſſæ malæ, & conuulſoriæ ſunt.

Hipp. 1. prorrhit. Poſtremò in ijſdem prorrhit. Vrinæ, docetur ex eodem Hippocrate, quæ mingũtur à non recordantibus, nec commonefactis, perniciofæ sũt, vt in Muliere illa patuit, quę decumbebat in Mendacium foro; octaua die vrinam minxit multam, aceruatam inſcia, & perijt. Ergò vrinę etiam demonſtrant febres, & in ijſdem quid futurum ſit.

Ex ſputis.

FVnguntur quoque eodem officio ſputa, de quibus ſcreatio frequens, legitur, ſi ſanè, & aliud quoddam ſignum adfuerit, phrenetica ſunt.

Hipp. 1. prorrhit. & 6. epid. ſect. 3. 6. Et aliàs ſputa rotunda delirium ſignificant, vt in pleno patuit, & illi in Plinthio.

Pythioni 3. epid. ſputa varia ſubrubra adnotantur, & difficile etiam iudicatur.

Duodecimo ægroto 1. epid. à ſom-

ſomno ſputatio, vt idem inquit Hipp. & perijt.

Sputa itaque etiam ipſa aliquid futuri demonſtrant. de quibus cùm copiosè in progn. Hipp. egerit, ad eadem me remittens, breuitatis cauſa, hæc pauca mihi dicta ſufficiant. cùm etiam illa prognoſticorum propriè in pulmone affectis magis valeant: nequaquam verò vniuerſaliter in febribus, de quibus agere nunc intendimus.

Ex vomitibus.

MVltis modis conſiderandi ſeſe offerunt vomitus. Primò autem & principaliter, vel de multa ſunt, vel pauca materia.

Vomitiones exiguæ malæ ſunt ex Hipp. in prorrhit. & exemplo manifeſtum fecerunt duodecimus ęger 1. lib. epid. Mulier quæ decumbebat in Mendacium foro, Parius in Thaſo, & cæteri ſimiles, cuncti planè mortui ægrotantes. Hipp. 1. prorrhit.

Malæ itaque ſunt paucæ vomi-

tiones. Ergo è contra multæ melio-liores erunt; atque præſertim ſi criticis in diebus enaſcantur: veluti in muliere illa manifeſtum fuit in littore habitante: quæ tametſi trimeſtri grauida, decimaquarta tamen die ex vomitu multarum bilioſarum maximè ſanatur.

Vltra paucitatem verò, necnon etiam multitudinem, perpendi debent ijdem vomitus etiam alijs rationibus. Atque primò meminit Hipp. in ijſdem epid. lib. vomituum æruginoſorum, quos viroſos vocant aliquando interpretes. Cuiuſmodi in muliere, quæ habitabat in Mendacium foro, vbi vndecima die, inquit Latinus interpres, vomuit viroſa, bilioſa, ἰώδεα legitur grecè hoc eſt æruginoſa interpretarer. Aeruginoſi autem vomitus fuere præſertim in muliere, quæ habitabat in Mendacium foro, atque in Pario in Thaſo, qui perierunt. vt in illo, qui habitabat in Dealcis horto, quadrageſima die, vel difficilè iudicato.

Ex quibus æruginoſę vomitiones, vt plurimum malæ ſunt, atque in doloribus capitis cum ſurditate, & vigilijs inſaniam citò afferunt, cum Hipp. in prorrhit.

Meminit ſecundò Hipp. in ijſdem ſupradictis epid. libris, vomituum nigrorum: qui etiam in duodecimo ægroto 1. lib. epid. vel in muliere decumbente in Mendacium foro, interitus demonſtrarunt. Vnde in Coacis, & 4. etiam aph. fortaſſe, ſi atra bilis in principio morbi, ſurſum, vel deorſum prodierit, læthale eſt legitur. Hipp. 1. prorrhit. Hipp. 4. aph.

Tertiò in aliquibus alijs refert idē Hipp. vomitiones bilioſas, vel flauas, atque huiuſcemodi aliquando bonæ, interdum verò malæ acceſſerūt. prout videlicet, cum tolerantia, vel conferentia, & criticis in diebus celebrabantur.

Sinceri etiam vomitus, alibi ex Hipp. recordabantur. atque præſertim in prorrhit. vomitus meraci, anxioſi, mali ſunt, affirmabatur. Hipp. 1. prorrhit.

Malæ inquam ſunt etiam vomitiones meracæ, vt meracæ: licèt alia ex parte Nicolai filius, & Andræan ante Pleiaden, meracis cum vomitibus ad ſanitatem deuenerint. Ita quod affirmari fortaſſe etiam valuerit; non adeò malas eſſe ſinceras vomitiones; atque ſeceſſus ſinceri ſunt ſuperioribus declarati.

Aegri 5. & 7. lib. epid.

Recenſentur quoque ab Hipp. vomitus fœtentes, ſic etenim in præſenti *δυσώδια* interpretarer. Quibus cum vomitibus ex hac luce migrauit mulier quædam in Mendacium foro decumbens.

Vomitus cum varietate mali ſunt, tum aliàs, tum ſi propius inter ſe prodeant, in prorrhit. legitur.

Ex vomitu nauſeabundo oborta clangoroſa vox, oculi puluillum incumbentem habentes, inſaniam portendunt ibidem atque in epid. Hermozigæ vxori hunc vomitum accidiſſe, refertur.

In febre tractus velut à vomitu, in ſcreationem deſinentes mali

li ſunt, cum Hipp. in Coacis.

Quemadmodum in aph. à vomitu ſingultus, & oculorum rubor, malum eſt etiam. Hipp. 7. aph. 7.

Et quoniam præter ſuperius recenſita, ſæpe ſæpius cum eodem vomitu animalia etiam prodeunt; cuiuſmodi lumbrici ſunt præcipuè. Sciendum eſt cum eodem Hipp. ſuperius cùm de ſeceſſu agebatur, huiuſcemodi cum vomitu excerni malum eſſe, & circa principia febris præſertim, in fine autem non adeò malos. Vnde Theandri vxor 4. lib. epid. circa vigeſimum diem lumbricos euomit, ac ſanitati nihilominus perfectè reducitur.

Et quæ, ex quibus, in quos ſucceſſiones morborum.

Conſiderandum eſt ad bene præſagiendum, inquit Valleſius in hoc textu Hipp. quę affectiones, ex quibus affectionibus fiant. in quæ, hoc eſt in mortem, vel vtilitatem.

tem. Ita quod in febribus conſiderandum eſt ex ijſdem febribus, quæ affectiones fiant, vel ſuccedant. Quę autem ex febribus affectiones fiunt, vel ijſdem pariter ſuccedunt, ſanè plures ſunt. in lib. autem epid. infraſcripta hæc Hipp. recenſuit: nimirū.

Morbum regium, mentis turbationem, mentis emotionem, delirium, inſaniam, obliuionem, ſoporem, ſurditatem, tinnitum, & aurium ſonitum, vertiginem, exſolutionem, ſuffocationem, conuulſionem, & reſolutionem, dolorem, præcordiorum affectiones iactationem, anxietatem, deſperationem, moleſtiam, conturbationem, fractionem, laſſitudinem, iram, triſtitiam, mentem melancolicam, timorem, palpitationē, tremorem, papulas, vlcera, cutis colores, & alios affectus, linguæ affectus, oculorum affectus, & cætera huiuſmodi. Circa hæc omnia animaduertendum eſt à Medicis, ad hoc vt præſagia rectè fiant in febribus.

PRO-

PROGNOSTICA ex morbo regio.

CIrca ea quæ ex febribus fiũt, vel iiſdem febribus ſuccedunt, primo loco morbus regius enumerabatur. De quo Hipp. in aph. & alibi ſic ait. Quibus in febribus morbus regius ante diem ſeptimum accidit, malum. Malum, inquam, quandoquidem Hermocrati 3. epid. qui habitabat ad nouum murum, ſexta die hicteritia ſucceſſit, & vigeſimaſeptima etiam mors. Hipp. 4. aph. 62. & in Coacis.

Dicebat autẽ malũ hic Hipp. hicteritiam in febribus ante ſeptimã euenire. quia cum eadem, licèt de raro, ſanantur quoque ægrotantes. Vnde idem Hipp. 1. epid. conſtit. 2. Quibuſdam refert morbus regius ſexta die accidit; verum his purgatio per veſicam, aut aluus turbata profuit, aut larga ſanguinis eruptio. Velut Heraclides, qui decumbebat

apud Ariſtocydem, vigeſima die etiam iudicatus, cum ſanguinis eruptionem habuerit. E contra verò Phanagoræ ſeruus, cum nihil tale habuerit, expleuit dies ſuos. Ita quod malus erit morbus regius ſexta die, ſi videlicet purgatio per veſicam non ſuccedat, aut aluus turbata, vel larga ſanguinis eruptio, aut etiam ſi rigor non præceſſerit, & in febre billioſa non accidat.

Phyliſtidæ Heraclidæ vxori 7. lib. epid. tertia die color ad morbi regij modum permutatur, & ſanus fit. An quia ad morbi regij modum, inquit Hipp. non eſſet propriè morbus regius, atque propterea etiam iudicata refertur?

Hipp. 4. aph. 64. lib. de iudicat. & in Coacis.

Quibus in febribus docebat idem Hipp. in aph. & alibi. Morbus regius ſeptimo, vel nono, vel vndecimo, vel decimoquarto ſuperuenerit, bonum: niſi dextrum hypocondrium obduruerit. ſi verò non, non bonum. Ratio eſt ex Gal. ſententia, ſi rectè memini, quoniam obdurato

Gal. in comm.

dex-

dextro hypocondrio, inditium eſt icteritiam exoriri ab alio morbo, vtputa inflammatione iecoris, ideoque non bonum. Si verò nulla adſit in epathe durities, argumentum erit eandē icteritiā primordia ſua à trāſmiſſione humoris bilioſi, educere ab interioribus ad exteriora. atque ita cum ſimilis motus, criſis quædam ſit, vel iudicationis ſpecies, bonus etiam erit morbus regius in ſupradictis relatis diebus.

PROGNOSTICA *A mentis turbatione, emotione, delyrio inſania.*

SEcundo loco enumerabantur mentis turbatio, mentis emotio, dilirium, & inſania. Et ſane mentis turbationem adnotauit Hipp. in adoleſcente, qui habitabat in Mendacium foro, & in Virgine in Abderis, quando τὰ τῆς γνώμης παρακόπτα. atque ex his primus ab

hac

hac luce migrauit. Secunda verò cum recidiuis iudicata refertur. Ergò turbatio mētis in febribus mala eſt.

Turbationem præterea mentis eſſe diceremus quotieſcunque æger extra mentem nō adhuc totaliter exiſtit. benè vtputa ratiocinatur, verum turbulenter. Cum nempe vt æger conſuetus erat, verba nequaquam accipiat, non promptè, at difficilè valeat declarare quidquid velit, vel ſimilia; tunc ſanè æger mente turbatus eſt.

Ariſt.lib.de ſomn.& vigilia.

Mētis emotio obſeruatur ab Hipp. in plurib9 ægris; videlicet in Cherione apud Demenetum, in mulieribus apud Pantimedē, in muliere decumbente in foro Mendaciū, in Pario in Thaſo, in muliere in Thaſo, in Caluo in Laryſſa, in Heropito in Abderis, in Nicodemo item in Abderis, in virgine Laryſſea, ac tandem in adoleſcente ex Melibœa, qui ſenſim, mēte motus eſt, παρέκρουσεν ἀτρεμέως græcè, multum deinde delirauit, atq. vigeſima inſaniit, vt Hipp. recenſet.

Ergo

Ergo mentis emotio à delirio vtique differt: necnon etiam inſania, & mentis turbatione. quinimo huiuſcemodi vltimã, multò quoque peiorem eſſe affirmarem: ſicuti & ſuperius recenſiti, cum interitu maior pars teſtatum facere.

πολλὰ παρέλεγεν, hoc eſt multum delirauit, altero loco de adoleſcente in Meliboea ſuperius ab Hippoc. recenſebatur, quemadmodum & vigeſima idem ἐξαμένη, videlicet inſanijt, Latinus interpretatur.

Delirium verò, atque inſaniam in hoc etiam à mentis emotione differre affirmarem, quod nimirum mentis emotio nihil eſt aliud, quam aliquando, in nonnullis, vel agendo, aut loquendo præter rationem errare: cum hoc tamen, quod ſi de ijſdem aduertatur, ab eodem cognoſci error etiam valeat: neque in falſa imaginatione perſiſtat, verum tranſeunter ſolum, & modicum per tempus mente emotus exiſtat. quod nequaquã in delirio accidit, in quo falſa

ſa imaginantes ægri, adeo perſiſtunt in ſua imaginatione, vt aliter perſuaderi nec etiam valeant; quinimò per temporis ſpatia delirantes ex falſis allucinantur phantaſmatibus.

Differt autem hoc delirium ab inſania; quoniam deliratio circa vnum eſſe poteſt, vel plura, in reliquis perbenè ratiocinãtur. Inſaniam verò in omnibus, vel pluribus cum aliqui mente oberrant ipſe dici etiam affirmarem. atque huiuſcemodi, cum febre, tandem à phrenitide non differre. vnde eodem de adoleſcente, vigeſimaquarta, inquit ibidem Hippocrates, mortuus eſt phreneticus. Dicebam verò cum febre ſuperius, quandoquidem & ſine febre etiam inſania eſſe valeat, atque tunc propriè mania, vel furor appellatur, vt cum febre phrenitis.

Quemadmodum verò in eadem hiſtoria eiuſdem adoleſcentis poſt mentis emotionem delirium adnotatur, deinde verò inſania, vel phrenitis; ita pariter delirium mentis

emo-

emotione quoque peius affirmarem, ſicuti & phrenitidem longè peſſimam. Ratio eſt autem, ſententia mea, quoniam inſtrumenta animæ intellectrici inſeruientia magis alterata ſunt in inſania, quam in delirio, mentis emotione & turbatione. Siquidem intellectus operationes ita ex Ariſt. deſcribuntur. Primò, videlicet, ſenſus extrinſeci ſunt, qui ſpecies ſenſibilium extrinſecus aduenientes recipiunt. Has eaſdem ſpecies ad communem ſenſum tranſmittunt, mox imaginationi eædem proponuntur. ab imaginatione tandem intellectui repræſentantur, vel parti animæ ratiocinantis. intellectus agẽs eaſdem illuſtrat vtque veras, vel falſas, ſiue bonas, vel malas ſua prima operatione dignoſcit, ſique bonas voluntas excitatur, vel appetitus intellectiuus proſequutionis, qui poſtmodum imperans facultati animali ſibi ſubiectæ operationes ad illius libitum exercentur, & ita progrediuntur intellectus operationes. His

Ariſt. in lib. de anima, & alibi.

autem ſic ſe habentibus; accedamus nunc ad mentis affectus ſupradictos. Recipit exempli gratia ſenſus oculi alicuius febricitantis, Franciſci ſpeciem. Quia autem oculus febricitat, feruent in eodem ſpiritus, & omnes humores turbati ſunt: ideoq; turbulẽter Frãciſci ſpecies recipitur, quicquid enim recipitur per modũ recipientis recipitur, ſententia eſt.

Exemplum pro hac re in Ariſt. legitur de aqua turbida: ſi quis, inquiẽs, turbidæ aquę ſe exponat, ſanè ipſiuſmet ſpecies niſi turbida in aqua non recipitur: ita pariter febricitantis oculo turbato quandocunque Franciſcus exponatur, turbidus reſpicietur Franciſcus idem. Eadem Franciſci turbida ſpecies mox imaginationi febrientis ſi proponatur, quoniam eadem ratione ſpecies imaginantur, qua imaginatio à ſenſibus recipit, etiam turbida imaginabitur. Deferatur amplius intellectui, vel ratiocinatrici parti; ratiocinabitur etiã vt turbida: namque ſpecies eo modo

ab

ab intellectu exarãtur, quo ab imagi natione recipit. Si ergo turbidæ ſpecies eidem proponantur, vt etiam turbidas circa eaſdem ratiocinabitur. & ſic denique mẽtis turbatio fit. Mentis emotio eadem ferè accidit ratione. non ſolum inquam turbida, ſed falſa penitus imaginationi opponatur Franciſci ſpecies, falſa etiam imaginatio fiet. Exẽpli gratia: Corpus album reſpiciatur cum ſpecillis viridibus, inæqualibus, vel huiuſmodi. Sanè in ſenſu oculi idem corpus non vt album, ſed vt viride, vt inæquale, vel aliter reſpicietur: quoniã ex albo ad viride à medio viridi permutatur; eodemque modo imaginabitur, intelligetur, vel ratiocinatio circa idem fiet. ita igitur in febricitantibus accidit: quandocunque ſpecies quæ videntur, & ad pupillam emittuntur, mox ad imaginantis partem, & denique ratiocinatricem petunt facultatem: ſi, inquam, huiuſcemodi ſpecies à medijs, vel ipſa parte recipiente potius

tranſmutentur; nempe quia ſpiritus, & humores dictarum partium nigriores ſunt, nigriores etiam fient ſpecies. Si, inquam, ita accidat, profectò mentis emotio fiet; adeò, videlicet, ex vero animus concitabitur, vt aliter ſpecies intelligat, quam ſunt.

Delirium inſuper eadem ratione fiet. in hoc tamen differat à mentis emotione: quoniam quiſquis delirans etiam mente motus ſit: non autem è contra mente motus delirãs. Declaro. Si permutantia ſpecies intelligibiles, vt iamiam declarabamus, per accidens, aut per conſenſum, & tranſennam, vt dicitur, in partibus adſint: per accidens, & per modicũ temporis mens errabit. Cuiuſmodi in febrium acceſſione ſæpe ſæpius accidit, in qua ob humorum agitationem, in parte imaginante, vel intelligente, interdum ægri nec benè imaginantur, neque probè intelligunt. Poſtmodum declinante paroxiſmo, & humoribus quieſcentibus

è con-

è contra, & bona ſit imaginatio, & optima ratiocinatio.

Hic inquam mentis error per modicum temporis, mentis emotio appellabitur.

Quod ſi è contra haud per accidens, ſed per eſſentiam, adſint in partibus imaginatiuæ, & intellectiuæ, atque diu etiã immorentur ſpecies permutantia ſupradictas, per eſſentiam quoque eueniet mentis error, diuq. perſiſtet, necnon etiam delirium vocabitur.

Poſtremò ſi non diù, at ſemper, & aſſiduò, humores corrupti adſint, ſpiritusq; labefactati, vel alia ſpecies intentionales permutantia, etiam ſemper erit mentis error, vel delirium continuum, quod ratione continuitatis inſania appellatur.

Differt autem inſania à delirio, & mentis emotione, quoniam ſcilicet delirium reſpectu mentis emotionis magis duret, reſpectu verò inſaniæ minus: namque delirantes interdum non delirantes ſunt, neque conti-

nuò vt in inſania. Vnico inquam verbo, mentis emotio, delirium, & inſania, non differunt niſi ſecundum magis, & minus. nimirum affectio maior inſania eſt, deinde delirium, tertiò mentis emotio, quartò & vltimo mentis turbatio omnium minimè afficit. Ideòque ſecundùm magis, & minus, magis, minusque portendunt, demonſtrant, indicant, vel minantur potius ſupradictę mẽtis affectiones.

Claruerunt ſanè huiuſcemodi in ijſdem epid. libris: vbi ex illis qui delirarunt, plurimi obierunt, reliqui verò ad iudicationem difficilè, vel cum longitudine peruenere. vt ex inſanientibus ibidem recenſitis, omnes mortui perleguntur.

In vniuerſum verò de delirijs, quæ cum riſu fiunt non adeò mala ſunt; atque cum ſtudio, vel melancholico modo quæ fiant, Hipp. in aph. & alibi affirmabat.

Hippocr. 6. aph. 33. & 1. prorrhit.

Veluti in ijſdem prorrhit. delirare circa neceſſaria, & cum debilita-

litate, peſſimum eſt.

Atque in Coacis, Deliria cum ſopore conuulſoria ſunt.

Quare autem mentis turbatio, eiuſdemque emotio, delirium, atque inſania in febribus mala ſint, vt alibi dicebamus. Ratio eſt, ſententia mea, quoniam partes quæ afficiuntur nobiliores ſunt: nempe animi ſedes, vel domicilium.

Ad prædictas denique, & vſque adhuc recenſitas mentis affectiones, tanquam ipſarum prognoſtica ſigna, ea omnia reducerē, quæ Hipp. de manuum geſticulatione affirmabat, quando in acutis etiam febribus, ſi quis manus faciei admouerit, vt inde quidpiam ſuperuacuè venetur, aut feſtucas carpat, aut à veſte floccos, aut à pariete paleas auellat, omnes hæ malæ, lethalesq. ſunt. Hippocr. 1. progn. 26.

Dealcis vxor ab eodē Hipp. refertur, quę ex mœrore febricitās, manib⁹ palpabat, vellebat, ſcalpebat, pilos legebat, & vigeſimaprima die obijt.

Theodori etiam vxor manum

plerumq. ad parietem, aut ſtragula habebat, floccos carpebat, & pariter interijt.

Ex obliuione.

IN febribus accidere ſolent ſæpe ſæpius obliuiones, atque ijdem mali ſunt vt plurimum. Vnde Apollonius in Abderis cum obliuione perijt, in Hipp. legitur. Obliuio, inquam in febribus mala eſt; præſertim verò ſi cum rigore accedat, vel circa earundem febrium exacerbationes, cum eodem Hipp. in prorrhit. & alibi.

Hippocr. 1. prorrhit. & 3. epid. ſect. 3. in conſtitut. feb. ardentium.

Ex ſopore.

SAnè cum ſopore, quamquam & vix etiam iudicati referantur Melidia iuxta Iunonis templum, ille qui in Dealcis horto decumbebat, mulier in Thaſo prope ædes Pyladæ, necnon etiam Leophorbida 7. epid. Cum eodem nihilominus obierunt diem ſuum omnes alij. Cuiuſmodi Epicratis, vel Dromeadæ vxores, mu-

mulier in littore decumbens, Hermocrates, mulier apud Pantimedē, altera mulier in Mendacium foro, Parius in Thaſo, mulier in Thaſo, Pythion, Menon, Olimpiadæ vxor. atque tandem 3. epid. ſect 3. in conſtit. febrium ardentium, ſopores mali fuere.

Ideoque Hipp. in Coacis, ſopor vbique malus affirmabat: præſertim verò in febribus ex præcordiorum dolore. Hipp. in coac.

Vt in prorrhit. quibus ſopor fit, ſpumoſis prodeuntibus; his febris malignè exacerbātur. Hippocr. 1. porrhit.

Sopores itaque in febribus mali ſunt: & ratio eſt ſententia mea, quia ſopor arguit primas partes ſentientes affici. adeo quidem grauari ex cauſa morbifica ſignum eſt, vt nihil ferè magis dici poſſit. & quoniam primæ ſentientes partes nobiliſſimæ ſunt in corporibus noſtris. Ideò periculum valde etiam oſtendunt ſopores.

Ex ſurditate.

QVanquam ſurditas haud læthalis interdum legatur in epid. ægrotis, veluti in Herophonte, Epicratis in vxore, in Clazomenio, in virgine Laryſſæa, atque in Heropytho in Abderis, nihilominus ab eodem Hipp. aliàs maiori ex parte mala cenſetur. Vnde in prorrhit. Coacisque, ſurditas in acutis, & turbulentis, conſequens mala. mala etiam in longis, ſi tamen adiungitur alibi, Febris nequaquam ſoluatur: in quo caſu etiam inſanire neceſſe eſt.

Hippocr. 1. prorrhit. & Coac.

Hippoc. lib. de iudicat.

Sed quare mala ſurditas, ſi febris non ſoluatur? Quoniam, reſponderem, ſurditas in febribus ſuperueniens eſt abſceſſus aliquando, & iudicatio quædam: nempe tranſmiſſio cauſæ morbificæ ab intrinſecis capitis vaſis, ad ipſam aurem, ad ipsū auditus organum. Qui inquam abſceſſus ad ignobiliorem partem, ſiue iudicatio, quandocunque rectè fiat

tū-

bonum eſt: ſin minus è contra malum, iuxta alia alibi decantata; iudicatorium vtputa non iudicans, aut mortem ſignificat, vel morbi difficilem iudicationem. Et ideò Clazomenius etiam ſupradictus cum ſurditate longo tempore ſanatus fortaſſe refertur. Heropythus centeſima & vigeſima die: ſicut virgo in Abderis cum recidiuis tandem ad valetudinem peruenit. Hermocratem verò qui habitabat ad nouum murum, Phyliſtes in Thaſo, mulier in Cyzico, virgo alia in Laryſſa, & alij ſimiles cum ſurditate ex hac luce maximè diſceſſerunt.

Sed vt aliquid etiam ex meis obſeruationibus liceat hic adducere: ſurditatem vidi magis in fœminis, quàm in viris ſuperuenire. atque in illis minus etiam periculoſam, quàm in his. quinimò amplius, qui cum ſurditate febricitarunt, cum longitudine ſemper iudicati fuere, & caſu etiam capillorum in conualeſcentia accedente.

Ex

Ex tinnitu, aurium ſonitu, & vertigine.

Hippocr. 1. prorrhit.

TInnitus,& aurium ſonitus cum Hipp.in acutis læthales ſunt. afficitur enim caput, corporis partium etiam nobilis, principaliſque. Vertigo in ęgritudinibus lib.epid. Hipp. nequaquam ex me obſeruata fuit. Sed in Coacis, febres vertigi-noſæ,legitur,cum voluulis, & ſine voluulis pernicioſæ ſunt.

Ex animi defectibus, & ſuffo-cationibus.

ANimi defectus ab auctoribus medicinę, atque communiter multipliciter appellãtur. Cuiuſmodi λειποθυμία, λειποψυχία, ἔκλυσις, atque συγκόπης. λειποθυμία nomen eſt compoſitum à verbo græco λείπω,quod Latinè ſonat liquo, ſeu deficio, & θυμὸ, latinè animus: deli-quium videlicet, vel defectio animi ſigni-

ſignificat. veluti λειποψυχία, ex verbo item λείπω, & ψυχὴ, quę non animus, ſed anima latine dicitur. Ita quod lypothimiam defectionem animi, lipopſichiam verò defectionem animæ nonnulli intelligunt. & ſic aliquo etiam modo differre volunt huiuſcemodi duo nomina; quatenus animus ab anima etiam differre dicitur ab alijs. Namque S. Auguſtinus de ſpiritu, & anima, Ex multiplici; inquit effectu, & diuerſis operationibus, anima varias habet appellationes. Siquidem cum corpus animat, vitaque imbuit, anima dicitur, dum vult, animus; dum ſcientia ornata eſt, ac iudicandi puritiã exercet, mẽs: dũ recolit, ac reminiſcitur, memoria: dũ ratiocinatur, ac ſingula diſcernit: ratio; dum contemplationi inſiſtit, ſpiritus; dum deniq; ſentiendi vim obtinet, ſenſus. Ex quibus lipopſichia, poterit ab aliquo fortaſſe dici, quatenus anima deficit in operationibus vitalibus. Lipothimia verò, in quantum non vt anima, vel

S. Auguſt. de ſpiritu, & anima. c. 34.

vt vitalis tantummodo, ſed vt animus deficit, nempe virtus vitalis, cũ facultate etiam eligendi afficietur. Sed vt perbenè Donatus ab Altomari in ſuis morbis aiebat, cum alijs etiam. Dicerem apud Medicos huiuſcemodi duo idem ſignificare, vt è contra nomine ἔκλυσις, minimè idẽ cum iam relatis intelligitur verbis, at aliquid aliud cum Hipp. in aphor. A tuberculi introrſũ ruptione, ἔκλυσις, inquit Hipp. & λειποψυχίη fit. ἔκλυσις igitur differt à lipopſichia, & lipothimia. Interpretes huiuſmodi ἔκλυσιν exolutionẽ interpretati fuere; declinationem apud Græcos cõmuniter idem nomen ſignificat: atque fortaſſe ita interpretari nec etiã erit à ratione alienum. A tuberculi, igitur introrſum eruptione, animi defectus affirmari valuerit, vomitus, & declinatio. Sed cuius declinatio? Vel tuberculi nempe, vel ægroti potius affirmarem.

Donat. ab Altomari c. de ſyncope.

Hippocr. 7. aphor. 8.

Aliud nomen συγκόπης erat, atque hanc maiorem quoque eſſe affectionem,

nem, quam lipothimia, & aliæ dictę, in vniuerſum cuncti affirmant. atq; Gal. præſertim 1. ad Glauc. à lipothimia, inquiens, ſyncopes initium ducit, vt quæ ideò ſyncopem præcedat lipothimia; quoniam eadem mitior ſit affectus.

Sed de diſtinctione prædictorum nominum quidquid ſit; Hippoc. 3. epid. ſect. 3. in conſtitut. febrium ardentium, circa exacerbationes exolutio mala; docebat. Mala; inquam, non verò læthalis: quoniam cum hac iudicatur Andræan ante Pleiaden 7. epid. recenſitus.

Ex rigore cum capitis dolore exolutiones pernicioſæ ſunt. in Coacis legitur.

Cum lipothimijs autem, ſiue lipopſichijs in eodem 7. epid. Sanati recẽſentur Cleocidus, atque Theoclis cognata; mortuus tamen Chartades.

De huiuſmodi verò hiſtorijs quidquid etiam ſit, quoniam animæ defectus cum Ariſtotele; nihil eſt aliud quàm ſenſuum imbecillitas: ideò ſẽper

Ariſt. lib. de ſomno, & vigilia.

per malum in febribus præſertim, iudicandum fore ab hoc dicerem.

Quibuſcumque, amplius, in febribus deliquia animi abſque manifeſta occaſione acciderunt, ego sẽper ferè obſeruaui vel mortem, vel difficilem iudicationem, vel denique longitudinem ſuperueniſſe. Animum ſanè aduertant Medicinæ Profeſſores huiuſcemodi ſymptho-mati, & cum eodem ſemper dubitare ipſis mirum in modum proderit. Quemadmodum pariter & ſuffocationibus reſpiciant; quando eædem in acutis, atque ægris attenuatis, pernicioſæ ſint, cum Hippocr. in Coacis.

Si à febre habito tumore non exiſtente in faucibus, ſuffocatio repente ſuperueniat, & vix deuorare
4. aph. 35. poſſit, læthale eſt, in aph. legitur. Ergo animi defectus, atque ſuffocationes etiam atque etiam faciunt ad febrium præſagitionem.

Ex conuulſionibus, & reſolutionibus.

ALtero loco inter illa, quæ febribus ſuperueniunt, conuulſiones dicebantur, vel reſolutiones. De conuulſionibus habemus primò documentum generale in aph. quãdo febrem conuulſioni ſuperuenire melius eſt, quàm febri conuulſionem. quidquid alibi in Hippocr. legatur. Hippocr. 2. aph. 26.

Iiſdem cum conuulſionibus perijſſe legitur, Phylini, atque Dromeadæ vxores, Phyliſtidem in Thaſo, mulierem in Thaſo apud frigidam decumbentem, mulierem in Cyzico, Cydis filium, cui labia ſemper in motu erant, velut qui loqui vellet,& alios ſimiles. Mulier ſolummodò, quæ decumbebat in littore cum conuulſionibus difficilè iudicatur,& pluribus cum recidiuis. Mulier altera in Thaſo apud Pyladæ ædes, atque Phyliſtides Heraclidæ Hipp. lib. de Iudic. & in coacis.

vxor. Malæ itaque ſunt conuulſiones in febribus ſuperuenientes, atque præſertim in acutis cum eodem Hippoc. in aphor.

Hippocr. 4. aph. 66.

Particulariter verò magis loquendo. Si labrum, docebat idem Hipp. aut palpebra, aut naſus peruertatur, iam debili exiſtente ægro mors proxima eſt.

Hippocr. 4. aph. 49. & 1. progn.

Aures contractę in ijſdem progn. atque Coacis, periculoſæ ſunt.

Hippocr. 1. progn. 4.

Ex oculis, ſi alter altero minor fiat, quod eſt ſpecies conuulſionis, inditium eſt peſſimum: quemadmodum me obſeruaſſe ſemel tantummodo memini in quodam Gulielmo nobili Germano. Huic, inquam, nobili adoleſcentulo, apud Romanum Seminarium literarum cauſa, degenti, acceſſit febris continua, in modum duarum tertianarum. Circa decimamſeptimam diem ſiniſter oculus minor dextro factus fuit, & vigeſima perijt.

Hippocr. 1. prognoſt. 4. text. 13.

Cutis etiam circa frontem dura, & intenta, ſpecies conuulſionis eſt, atque

Hipp. ibid. text. 10.

atque cum eodem Hippocr. ibidem peſſimè demonſtrat. Eandem ſanè cutim obſeruaui in eodem Gulielmo præſecenſito. Quinimò eidem cum caput magnum eſſet, circa interitum euaſit aliquo modo minus, & eiuſdem fortaſſe conuulſionis gratia.

Nares acutæ, oculi concaui, vel tempora collapſa, ſunt pariter conuulſionis ſpecies; & mala ſigna ſunt in febribus, vt febribus. Dicebam verò vt febribus, quoniam huiuſmodi ex vigilijs naſci valent, ab inedia, & forti ventris reſolutione. Ex quibus ſi prædicta eueniant, vno die, nocteque finiuntur. Si autem diutius perſeuerent, ſcire licet ægrũ morti proximum eſſe, cum eodem Hippocrate.

Hippocr. 1. progn. 8.

Hippocr. 2. prognoſt. text. 11.

Mulieri, quæ habitabat apud Pantimedem quarta die dexter oculus diſtortus fuit, ac perijt. Ergo conuulſiones qualeſcumque fuerint in febribus periculoſæ ſunt. Species conuulſionis ſunt etiam, ſi oculi vix

Hippocr. 3. epidim.

conuertantur, quemadmodũ Theo-dori vxori erant 7. Epid.

Oculi etiam demiſſi ad infernam palpebram magis incumbentes, rigidè, & ſtupidè intuentes in eadem erant, & propterea occidit.

Hippocr. 1. prorrhit. De reſolutionibus autem ſic loquebatur Hipp. in prorrhit. Quibus exolutis huiuſmodi repente fiunt, ac diutinè inſuper febrierunt perniciosæ ſunt.

Ex doloribus.

CVm dolores plures attingant corporis partes, diuerſa etiam in febribus præſagire ſolent. Atque à capite incipientibus nobis 3. progn. Hipp. Capitis in febre, afferebat, perpetuique dolores, accedente læthalium notarum aliqua, valde ſunt pernicioſi. ſi verò nullo tali ſigno apparente diem vigeſimum dolor exceſſerit, neque febris conquieſcat, ex naribus ſanguinis fluorem, aut in partibus inferioribus abſceſſum ex-

Hippocr. 3. progn. 13. & 1. prorrhit.

pecta.

pectabimus. Similiter dolori etiam recenti ſanguinis profuſio ex naribus, aut ſuppuratio ſuperuenire ſolet: præcipuè ſi dolor, & tempora, & frontem infeſtauerit.

De eodem capitis dolore fecit mentionem Hipp. in pluribus epid. ægrotis, ex quibus nonnulli ſanati fuerunt, reliqui verò in perniciem incidere. Numquam igitur boni ſunt capitis dolores, atque præſertim ſoporoſi, à quibus etiam conuulſiones indicantur.

Idem præterea Hipp. 3. progn. dicto, Auris dolor acutus, inquit, cum febre non intermittente, vehementique, graue periculum minatur: namque & mentem turbat, & hominem rapit. Hippocr. in coac. Hippocr. 3. progn. 15.

Colli etiã dolor in prorrhit. malum quidem portendit in omni febre: peſſimus autem eſt his, quibus timor eſt vt inſaniant. De huiuſmodi autem colli doloribus fecit mentionem idem Hipp. in pluribus hiſtorijs epid. atque vt plurimum in Hippocr. 2. prorrhit.

ijſdem, mali etiam obſeruantur?

In febribus deinde oriuntur quibuſdam dolores cordis, cum quibus interierunt Philini vxor, mulier quæ decumbebat in Mendacium foro, atque Chartades 7. epid. æger. Quẽadmodum difficilè iudicati referuntur, Nicodemus in Abderis, necnon etiam Epicratis vxor. Malum itaque portendunt etiam cordis dolores.

Malum quoque & ventriculi, cum quo Chartades ſupradictus diem ſuum obijt ſuum.

Ventriculus autem, vtpote pluribus compoſitus, ita etiam & plures dolores perpeti valet: namque in fundo, in medio, & in ore ipſius dolores aggrediuntur. Huiuſcemodi oris ventriculi dolor ſecundùm aliquos Cardimona paſſio vocatur, apud Græcos Cardiogmos. Hanc paſſionem Cardiogmon, inquit Cœlius Aurel. in lib. 2. acut. cap. 35. neceſſariò ſequitur dolor oris ventriculi, quem plurimi idiotæ cordis dolorem vocauere. Cardiogmos doceſ

cet Gal. eſt morſus oris ventriculi, ſiue dolor; vocatur autem ita ex Hippoc. quoniam penes Græcos os ventriculi cor appellabatur. aut dicamus dolorem hunc oris ventriculi propterea dici Cardiogmon, quoniam in hac affectione cor pati videatur. Hipp. 4. de morbis, Cardiogmos, inquit, in folliculo fellis fit; in folliculo fellis, inquam, quoniam & ibidem bilis fit, ex qua ventriculi os mordicetur, dolorque eiuſdem, vel Cardimona paſſio enaſcatur.

Dolent quoque febricitantibus inguina, qui etiam dolores cum Hipp. in prorrhit. diuturnitatem portendunt.

Hippocr. 2. prorrhit. & coac.

Et in Coacis, ſedis dolor læthalis, inquit, eſt idem Hipp. in longis perniciofis morbis.

Dolores omnium poſtremò recēſentur in epid. hiſtorijs, cum quibus perijt duodecimus æger 1. lib. epid. Atq; Nicodemus difficilè iudicatur. Ergo vt de alijs affirmabamus etiam huiuſcemodi mali ſunt dolores.

Ex affectibus præcordiorum.

PRæcordiorum affectiones, quarum meminit Hipp. præſertim diſtentio, & eleuatio ſunt, tumor, dolor, ardor, pulſatio, & ſimilia. Diſtentio, inquam, differt ab eleuatione: quandoquidem præcordia eleuata eſſe poſſunt, & non diſtenta, vt è contra diſtenta, & nequaquam eleuata; atque tandem eleuata, & diſtenta ſimul.

Cũ eleuatione ſolùm occiſi referũtur in lib. epid. Clazomenius, Theodori vxor, Theodori filius, Menon, & Apollonius in Abderis. Sed hic morti occaſionem dedit ob inordinatum victum, vt in hiſtoria legitur. Ergo præcordiorum eleuatio in febribus, cum etiam non naturalis, nequaquam bona effari debet.

Præcordijs ijſdem cum diſtentis, & minimè eleuatis, eodem loco Hippocr. recenſuit obijſſe Silenum, Hermocratem, Phyliſtidem in Tha-

ſo, adoleſcentem in Mendacium ſoro decumbentem, & adoleſcentem ex Melibœa. iudicantur ſolummodò Herophon, & ille, qui in Dealcis horto erat. Vnde præcordiorum diſtentio mala eſt etiam, & periculum declarat.

Cum diſtentione præterea, necnon etiam eleuatione ſimul, obijſſe legimus Eraſinum, cui præcordia omni tempore ſublimia, ac diſtenta fuere: ſanatum verò nullum, ſi rectè meminimus. Ita quod diſtentio, & eleuatiò ſimul præcordiorum etiam mala erunt: quinimò ægrotis & maius quoque periculum portendent.

Tumores inſuper in ijſdem febricitantium præcordijs interdum enaſci ſolent: de quibus Hipp. in lib. de iudicat. ſic loquebatur. In præcordijs tumores molles, & doloris exortes, atque ad contactum cedentes, diuturniores quidem iudicationes faciunt, quemadmodum in muliere accidit in littore decumbente, vel in Clazomenio 1. lib. epid.

Suc-

Succedunt etiam febribus præcordiorum dolores, vel ardores, vt dicebamus. Atque de doloribus primum, in febribus edocebat Hipp. ad præcordium dolores, ſine voce, ſi ſudore non ſoluantur, maligni ſunt. Et alibi: In acutis febribus conuulſiones, aut circa viſcera dolores fortes malum. Malum, inquam, cum & huiuſcemodi Dromeadæ vxor, duodecimus æger item primi lib. epid. Apollonius in Abderis obierint: atque Scopus cum Leophorbida difficilè iudicati referantur. Ergò dolores præcordiorum in febribus mali etiam ſunt: atque fortaſſe peiores quàm eleuatio, diſtentio, tumor vt tumor, & cætera huiuſmodi.

Hippocr. 7. epid. — In Coac. & 4. aph. 66. — Scopus 2. lib. epid, Leophorbida 7. lib. epid.

De doloribus autem ſuperuenientibus hic intelligitur, non verò antecedentibus, qui aliàs, cum ſæpius allegato Hipp. maligni ſunt, quando febres ex præcordiorum dolore malignæ ſunt, edocuerit. Quamquam Gal. in comm. perpetuò id verificari, & in omnibus neget.

Hippocr. 7. aphor. 52. — Hipp. in Coacis, & 1. prorrhit. Gal. in 1. prorrhit. com, 2, t, 21.

Quem-

Quemadmodū de ardoribus, qui relinquuntur in præcordio, ardores, febre perfrigeratâ mali ſunt, tum alias, tum in ſudoribus. Hippocr. 1. prorrhit.

De pulſatione idem Hippoc. in progn. Præcordiorum venæ inquit, ſi pulſent, turbationem, aut delirium portendunt. Sed eorum qui ſic affecti ſunt, oculos aſpicere oportet: quippe frequens illorum motus inſaniam comminatur. Hippocr. 2. progn. 32.

In totum verò de præcordijs, atque inter optima ſigna ſunt ibidem edocebat Hipp. Vbi ſine vllo ſenſu doloris in vtraque parte æqualiter mollia ſunt; inflammata verò, dolentia, & intenta, & vbi aliter in dextra, aliter in ſiniſtra parte afficiuntur, ſuſpecta haberi debent. Hippocr. 2. progn. 31. & ſeq.

Præcordia tumida, dura, dolentia, ſi in vniuerſum ſic affecta ſunt, maximum malum portendunt. Si verò altera parte dumtaxat, & ſiniſtra minus periculum eſt.

Cæterum, ſubiungit ibidem Hippocrates, huiuſmodi tumores, in

principio quidem proximam mortem denuntiant: vbi verò viginti dies exceſſerint, neque quieſcente febre, neque tumore remiſſo, ad ſuppurationem conuertuntur. Atque inter plurimos circuitus, ſanguis è naribus fluens, non mediocri ipſis præſidio eſt, ſed tum ſanguinis eruptio expectari debet, cum interrogati, aut caput dolet, aut oculos caligare fatentur. Id verò iunioribus, videlicet circa quintum & vigeſimum annum, plerumque euenire ſolet.

Ex iactatione, anxietate, deſperatione, moleſtia, conturbatione, fractione, laſſitudine, ira, triſtitia, mente melancolica, timore, palpitatione, tremore.

EX omnibus inquam his, etiam prognoſtica deſumuntur. Atque de iactatione primum agentibus nobis, hanc Hippoc. conuulſionem ſignificare docuit. Vnde Sile-

Hippocr. in coacis.

nus,

nus, adoleſcens in Mendacium foro, Caluus in Laryſſa, & alter adoleſcens ex Melibæa, cum iactatione mortui referuntur.

Mala, inquam, eſt in febribus iactatio: præſertim verò ſi cum anxietate coniungatur, quando aliàs, Qui anxiè ſe iactantes citra vomitum exacerbantur, malè ſe habent loquebatur. H'pp. in prorrhit.

Anxietas differt à iactatione, & ſi fortè fortuna cum eadem febricitēt ægri, ſanè in periculo nō leuiori verſantur. quemadmodum fuere adoleſcens in Mendacium foro, mulier apud Pantimedem, altera mulier in Mendacium foro decumbens, Pythio in Thaſo, Caluus in Lariſſa, virgo in Abderis, Nicodemus in Abderis, mulier in Cyzico, adoleſcens ex Melibæa, Cartades, atque tandem omnes illi, qui 3. epid. ſect. 3. recenſentur ægri. Ex quibus maior pars interiere, reliqui verò cum difficultate euaſerunt.

Deſperatio adnotatur ab Hipp. in

in hiſtoria Euryanactis filiæ; quam triſtitia, inquit, deſperata corripiebat, & perijt.

Moleſtia comitabatur eandem mulierem in Mendacium foro, alteram in Thaſo apud frigidam decũbentem, Pythionem ibidem, cũctos ſanè ab hac luce migratos, præter Heropythum in Abderis, centeſima, & vigeſima die iudicatum. Ergò moleſtiæ in febribus, mala etiam ſigna ſunt.

Conturbatio grecè ταραχὴ appellatur, atque huiuſcemodi in febribus mala eſt, nam cum ipſa vitam expleuerunt Apollonius in Abderis, & Caluus in Laryſſa.

Fractio verò, & laſſitudo nequaquam vnum & idem ſunt: cum laſſus, & minimè fractus aliquis eſſe valeat, & è contra, fractus & non laſſus. Fractio, inquam, in febribus mala eſt etiam, quamquam cum eadem Andræan ante Pleiadem, difficilè, & lõgo tempore iudicatus fuerit.

Laſſitudinem verò Hipp. in Coacis

cis damnauit, ideoque etiam ipſam in præſenti malam iudicabimus.

Ira, inſuper, adnotatur ex Hipp. in muliere in Thaſo decumbente, quæ perijt, quemadmodum & triſtitia etiam in eadem erat; necnon etiam in virgine in Abderis difficilè, & cum recidiuis iudicata.

Triſtitia, & mens melancolica inter ſe maximè differunt: cum aliquis triſtis eſſe valeat, non verò melancolicè delirus. Mulieri in Thaſo decumbenti apud frigidam triſtitia erat, inquit Hipp. ira, moleſtiæ, mens melancolica, atque vigeſima die perijt. Triſtitia igitur, cum etiam & mens melancolica in febribus mala ſigna ſunt.

Quemadmodum timor, cum quo Eraſinus, & altera mulier apud Pantimedem dies ſuos obierunt; necnō etiam in Thaſo mulier, difficilè cum eadem iudicata refertur. Vnde ex Auicenna, cum timet æger; time tu, circumfertur. Auicen.

Palpitationes, vel per totum, vel

Palpitatio quid apud Ariſt. vide in lib. de ſpiratione.

vel in corde, vel in manibus ab Hippocr. in epid. obſeruatas inuenio: Palpitantes, inquam, per totum voce deſtituti moriuntur, inquit idem Hipp. in prorrhit. atque iiſdem cum palpitationibus Phylini vxor vigeſima die mortua eſt.

Hipp. lib. de iudicat.

Cum palpitationibus in corde ex hac luce diſceſſit adoleſcens ex Melibæa. Et denique palpitationes in manibus diuturnæ febris indicia ſunt, vel breuis iudicationis in deterius Hipp. alibi edocebat. Itaque palpitationes quomodocunque acceptæ in febribus mala portendunt.

Tremores denique ſuperius enumerati, ſeptima die fuerunt mulieri in littore decumbenti, & vix iudicatæ. Fuerunt quoque Pythioni in Thaſo etiam vix, vel difficilè ſanato. Ergo huiuſcemodi etiam tremores nequaquam bona ſigna ſunt in iiſdem febribus.

Ex papulis, puſtulis, & vlceribus.

PApulæ paruæ, & non pro dignitate rationis excretionis morborum, & ſtatim rurſus euaneſcentes malæ ſunt: quemadmodum nonnullis in febribus expertæ fuerunt 1. epid. conſtit. 2. ab Hipp. recenſitis, talesque fortaſſe in Sileno erant, qui perijt.

Papulæ octaua die cum ſudore ſubrubræ, Sileno apparuerunt, rotundæ, velutque vari permanebant, neque abſcedebant. Sed vtrum vari, varioli noſtri temporis ab Hipp. intelligerentur? Non abſcedebant præterea, ſubiungit Hipp. quatenus videlicet, abſcedant nec nè papulæ in febribus obſeruandum ſit à Medicis. Et ſanè longè meliores abſcedentes quoque iudicarem, non abſcedentibus; ſi tamen in criticis diebus, & benè à natura etiam mouerentur. Vari apud Hipp.

Hoc anno M. D.C. XXIII.

Februarij menſe, & adhuc perſeuerante praua conſtitutione quadam malignarum febrium; honeſta quædam mulier in febre experta fuit papulas nigras, mox in die critica ſuperuenientibus menſtruis papulæ eædem euaſerunt rubræ, & breui quoque exin iudicata fuit. Ergo in papularum colore ſi mutationes fiant, etiam atque etiam obſeruandum eſt. nimirum ijſdem in meliorem colorem permutatis, bonum prædicendum eſt, vt è contra malum, malum pariter colorem adipiſcentibus.

Hippocr. in coacis. Puſtulæ, dictitabat etiam Hippoc. in continuis febribus per totum erumpentes, læthales ſunt, ſi non purulentus abſceſſus fiat. maximè autem circa aurem his fieri aſſolet.

Hippocr. 1. progn. 25. De vlceribus habemus etiam Hippoc. in progn. ſic loquentem. Vlcus ſiue ante; ſiue in ipſo morbo natum eſt, obſeruari debet: namque ſi moriturus eſt homo, aridum, & liuens, aut pallidum, & ſiccum

ante

ante mortem apparet.

Et alio in loco; Cum à morbo quopiam detento, debili iam exiſtenti, liuida vlcuſcula enata fuerint, mortale eſt. Hipp. lib. de loc. in homine.

Ex colore, & alijs cutis affectibus.

TRes potiſſimum colores ex Hipp. in cute obſeruatos fuiſſe inuenio, liuidum, ſcilicet, rubeum, atque pellucidum. Liuidus inquam color, adnotatur præſertim in Phyliſco, in Sileno, in Eraſino, in adoleſcente in Mendacium foro decumbente, & in altera muliere apud Pantimedem: quibus omnibus extremitates liuidæ fuerunt, atque omnes etiam perierunt.

Vnde idem Hipp. alio loco, liuores, inquit, in febre fientes, breui mortem affore ſignificant. Hippocr. in Coacis.

Olimpiadæ vxori corpus mortiferum, & color prauus fuit, in epidim. habetur. An verò prauus color idem ſit, atque liuidus? non Hippocr. 7, epid.

 eſt

eſt dubium ſanè, quod omnis liui-dus color eſt etiam prauus, & in hac præcipuè Olimpiade vxore, cui corpus mortiferum erat; color prauus, vel liuidus, vel ſubliuidus fortaſſe erat. Sed leuis quæſtio abſit nunc.

Alter color affirmabatur rubeus: cumq. Melidia iuxta Iunonis templum, virgo in Abderis; Theoclis cognata, Phyliſtides Heraclidæ vxor, cum hoc rubore in facie ſanati referantur, excepta Olimpiade vxore; dicemus in hac parte rubores nequaquam eſſe malos, atque liuores. In facie, inquam, licèt non boni rubei colores, nihilominus minus mali portendunt, niſi aliquid aliud huic rubori ſuperaddatur. Cuiuſmodi 1. prorrhit. flammea facies cum ſudore mala eſt, inquit Hippocr. & benè etiam colorata facies, valdeque tetrica, ac ſuperciliosa perniciem intentat.

Eſt etiam malignus rubeus color

in

in Coacis legitur, in illis nempè, qui ſoporoſos habent rigores.

Et ibidem, rubores in manibus, atque pedibus pernicioſi ſunt.

Febrientibus denique, quibus rubores ſunt in facie, & dolor capitis fortis, & venarum pulſus, his ſanguinis fluxio plerumq. contingit.

Tertius color pellucidus recenſebatur, de quo ſententiam in iiſdem Coacis habemus; quando aures pellucidæ periculoſæ ſunt, Hip. edocebat.

In totum verò de quocumque colore, & vbi in toto corpore mutationes fiunt, ſi corpus calefiat, vel rurſus refrigeretur, vel color alius ab alio oriatur, longitudo morbi ſignificatur, in aphor. ſcriptum reperitur. Hippocr. 4. aph. 40.

Vltra hos autem, quos hucuſque recenſuimus colores; de alijs cutis affectibus, ſic loquitur Hippoc. in epid. Quibus cutes circumtenduntur aridæ, ac duræ, ſine ſudore mo- Hippocr. 6. epid. ſect. 6.

 riun-

Euryanactis item filia, febricitabat, & ſine ſiti erat, recenſet Hippocr. nihilque ad guſtandum admittebat.

Pythio maximè febricitabat, ac tamen non valde ſiticuloſus adnotatur ab Hippocrate. Obſerua quæſo Lector Hippocr. diligentiam, ſitiebat Pythio, quoniam verò ſitis haud proportionaliter febri correſpondebat: propterea non valde ſiticuloſus, inquit, Pythion erat, quamquam valde à febre conflictatus.

lib. 7. epid. Mulieres

Hermoptholemi, atque Euxeni vxores, omneſque tandem ardenter febricitantes 3. epidim. conſtit. 3. minimè ſitiebant, & propterea cuncti etiam mortui recenſentur, quia vt aſſerebam non ſitire cum cauſſa ſitis, indicium eſt emorientis facultatis, ideoq. mala non ſitis interdum, & valde peſſimum ſignum eſt.

Vltra ſitim verò, aut non ſitim, in lingua perpenduntur plura alia: cuiuſ-

cuiuſmodi combuſtio, vel ariditas, aſperitas, denſitas, inarticulatio, tremor, atque colores fuliginoſi, vel nigri, pallidi, albi, floridi, & ſimilia.

Combuſtio verò linguæ, vel ariditas, idem ſunt ferè, cum omne combuſtum etiam aridum ſit oporteat: atque huiuſcemodi duo in linguis febricitantium bona ſigna nequaquam enuncianda ſunt. Quamquam ex parte alia neque adeò lęthalia, vt non ſitire: ſiquidem combuſtis cum linguis Epicratis vxor, Nicodemus in Abderis, atque Therſandri vxor iudicati referuntur; & ſi cum difficultate ſanè, vt ex earumdem hiſtorijs apparet.

Cum linguis verò aridis, mulier apud Pantimedem, altera mulier in Mendacium foro, Pythion in Thaſo, & ſimiles alij interijſſe referuntur.

Exaſperatio, ariditas, atque combuſtio coincidunt nonnumquam, vtq. plurimum ſimul reperiuntur. tametſi per ſe, exaſperatio vt exa-

ſpe-

Euryanactis item filia, febricitabat, & ſine ſiti erat, recenſet Hippocr. nihilque ad guſtandum admittebat.

Pythio maximè febricitabat, ac tamen non valde ſiticuloſus adnotatur ab Hippocrate. Obſerua quæſo Lector Hippocr. diligentiam, ſitiebat Pythio, quoniam verò ſitis haud proportionaliter febri correſpondebat: propterea non valde ſiticuloſus, inquit, Pythion erat, quamquam valde à febre conflictatus.

lib. 7. epid. Mulieres Hermoptholemi, atque Euxeni vxores, omneſque tandem ardenter febricitantes 3. epidim. conſtit. 3. minimè ſitiebant, & propterea cuncti etiam mortui recenſentur, quia vt aſſerebam non ſitire cum cauſſa ſitis, indicium eſt emorientis facultatis, ideoq. mala non ſitis interdum, & valde peſſimum ſignum eſt.

Vltra ſitim verò, aut non ſitim, in lingua perpenduntur plura alia: cuiuſ-

cuiuſmodi combuſtio, vel ariditas; aſperitas, denſitas, inarticulatio, tremor, atque colores fuliginoſi, vel nigri, pallidi, albi, floridi, & ſimilia.

Combuſtio verò linguæ, vel ariditas, idem ſunt ferè; cum omne combuſtum etiam aridum ſit oporteat: atque huiuſcemodi duo in linguis febricitantium bona ſigna neququam enuncianda ſunt. Quamquam ex parte alia neque adeò lethalia, vt non ſitire: ſiquidem combuſtis cum linguis Epicratis vxor, Nicodemus in Abderis, atque Therſandri vxor iudicati referuntur; & ſi cum difficultate ſanè, vt ex earumdem hiſtorijs apparet.

Cum linguis verò aridis, mulier apud Pantimedem, altera mulier in Mendacium foro, Pythion in Thaſo, & ſimiles alij interijſſe referuntur.

Exaſperatio, ariditas, atque combuſtio coincidunt nonnumquam, vtq. plurimum ſimul reperiuntur. tametſi per ſe, exaſperatio vt exa-
ſpe-

Palpitatio quid apud Ariſt. vide in lib. de ſpiratione.

vel in corde, vel in manibus ab Hipp. pocr. in epid. obſeruatas inuenio: Palpitantes, inquam, per totum voce deſtituti moriuntur, inquit idem Hipp. in prorrhit. atque ijſdem cum palpitationibus Phylini vxor vigeſima die mortua eſt.

Cum palpitationibus in corde, ex hac luce diſceſſit adoleſcens ex Melibæa. Et denique palpitationes in manibus diuturnæ febris indicia ſunt, vel breuis iudicationis in deterius Hipp. alibi edocebat. Itaque palpitationes quomodocunque acceptæ in febribus mala portendunt.

Hipp. lib. de iudicat.

Tremores denique ſuperius enumerati, ſeptima die fuerunt mulieri in littore decumbenti, & vix iudicatæ. Fuerunt quoque Pythioni in Thaſo etiam vix, vel difficilè ſanato. Ergo huiuſcemodi etiam tremores nequaquam bona ſigna ſunt in ijſdem febribus.

Ex papulis, puſtulis, & vlceribus.

PApulæ paruæ, & non pro dignitate rationis excretionis morborum, & ſtatim rurſus euaneſcentes malæ ſunt: quemadmodum nonnullis in febribus expertæ fuerunt 1. epid. conſtit. 2. ab Hipp. recenſitis, talesque fortaſſe in Sileno erant, qui perijt.

Papulæ octauæ die cum ſudore ſubrubræ, Sileno apparuerunt, rotundæ, velutque vari permanebant, neque abſcedebant. Sed vtrum vari, varioli noſtri temporis ab Hipp. intelligerentur? Non abſcedebant præterea, ſubiungit Hipp. quatenus videlicet, abſcedant nec nè papulæ in febribus obſeruandum ſit à Medicis. Et ſanè longè meliores abſcedentes quoque iudicarem, non abſcedentibus; ſi tamen in criticis diebus, & benè à natura etiam mouerentur.

Vari apud Hipp.

Hoc anno M. D.C. XXIII.

H Fe-

Februarij menſe, & adhuc perſeuerante praua conſtitutione quadam malignarum febrium; honeſta quædam mulier in febre experta fuit papulas nigras. mox in die critica ſuperuenientibus menſtruis papulæ eædem euaſerunt rubræ, & breui quoque exin iudicata fuit. Ergo in papularum colore ſi mutationes fiant, etiam atque etiam obſeruandum eſt. nimirum ijſdem in meliorem colorem permutatis, bonum prædicendum eſt, vt è contra malum, malum pariter colorem adipiſcentibus.

Hippocr. in coacis. Puſtulæ, dictitabat etiam Hippoc. in continuis febribus per totum erumpentes, læthales ſunt, ſi non purulentus abſceſſus fiat. maximè autem circa aurem his fieri aſſolet.

Hippocr. 1. progn. 25. De vlceribus habemus etiam Hippoc. in progn. ſic loquentem. Vlcus ſiue ante; ſiue in ipſo morbo natum eſt, obſeruari debet: namque ſi moriturus eſt homo, aridum, & liuens, aut pallidum, & ſiccum

ante

ante mortem apparet.

Et alio in loco; Cum à morbo quopiam detento, debili iam exiſtenti, liuida vlcuſcula enata fuerint, mortale eſt. Hipp. lib. de loc. in homine.

Ex colore, & alijs cutis affectibus.

TRes potiſſimum colores ex Hipp. in cute obſeruatos fuiſſe inuenio, liuidum, ſcilicet, rubeum, atque pellucidum. Liuidus inquam color, adnotatur præſertim in Phyliſco, in Sileno, in Eraſino, in adoleſcente in Mendacium foro decumbente, & in altera muliere apud Pantimedem: quibus omnibus extremitates liuidæ fuerunt, atque omnes etiam perierunt.

Vnde idem Hipp. alio loco, liuores, inquit, in febre fientes, breui mortem affore ſignificant. Hippocr. in Coacis.

Olimpiadæ vxori corpus mortiferum, & color prauus fuit, in epidim. habetur. An verò prauus color idem ſit, atque liuidus? non Hippocr. 7. epid.

eſt dubium ſanè, quod omnis liui-dus color eſt etiam prauus, & in hac præcipuè Olimpiade vxore, cui corpus mortiferum erat; color prauus, vel liuidus, vel ſubliuidus fortaſſe erat. Sed leuis quæſtio abſit nunc.

Alter color affirmabatur rubeus: cumq. Melidia iuxta Iunonis templum, virgo in Abderis; Theoclis cognata, Phyliſtides Heraclidæ vxor, cum hoc rubore in facie ſanati referantur, excepta Olimpiade vxore; dicemus in hac parte rubores nequaquam eſſe malos, atque liuores. In facie, inquam, licèt non boni rubei colores, nihilominus minus mali portendunt, niſi aliquid aliud huic rubori ſuperaddatur. Cuiuſmodi 1. prorrhiſ. flammea facies cum ſudore mala eſt, inquit Hippocr. & benè etiam colorata facies, valdeque tetrica, ac ſuperciliosa perniciem intentat.

Eſt etiam malignus rubeus color in

in Coacis legitur; in illis nempè, qui ſoporoſos habent rigores.

Et ibidem, rubores in manibus, atque pedibus pernicioſi ſunt.

Febrientibus denique, quibus rubores ſunt in facie, & dolor capitis fortis, & venarum pulſus, his ſanguinis fluxio plerumq. contingit.

Tertius color pellucidus recenſebatur, de quo ſententiam in iiſdem Coacis habemus; quando aures pellucidæ periculoſæ ſunt, Hip. edocebat.

In totum verò de quocumque colore, & vbi in toto corpore mutationes fiunt, ſi corpus calefiat, vel rurſus refrigeretur, vel color alius ab alio oriatur, longitudo morbi ſignificatur, in aphor. ſcriptum reperitur. Hippocr. 4. aph. 40.

Vltra hos autem, quos hucuſque recenſuimus colores; de alijs cutis affectibus, ſic loquitur Hippoc. in epid. Quibus cutes circumtendun-tur aridæ, ac duræ, ſine ſudore mo- Hippocr. 6. epid. ſect. 6.

ziuntur: quibus laxæ ſunt, ac raræ, cum ſudore, non quidem intelligitur, quod taliter cutim habentes, prædictis modis interire neceſſariò debeant: verum, quod dato caſu intellexit Hippocr. vt huiuſcemodi obire debeant, talibus morituris, vel cum ſudore, vel ſine, interitus aduenire debeat.

In eadem cuti febricitantium, ariditas, & circumtenſio etiam obſeruandæ ſunt. Vnde Dealcis vxori in Leio decumbenti, cutis aridæ circumtenſio accidit, & perijt: veluti adoleſcenti ex Meliboea decima die cutis arida, & circumdiſtenta erat, atque inſanus deinde occidit.

Plures alij affectus in cute fieri aſſolent, placuit verò mihi illos tantummodò recenſere, de quibus ab Hipp. mentio facta fuit; reliqua in præſenti breuitatis cauſa omitto, & ad linguam accedo.

Digitized by Google

Ex linguæ affectibus.

Lingua & ipſa etiam in febribus afficitur, quidque futurum ſit ſæpè ſæpius oſtendit: præcipuè verò in eadem ſitis, vel non ſitis accedit. Sitis, inquam, cuius meminit HipPocr. in plurimis epid. ægrotis: quæque vt nimis, ſemper mala cenſenda eſt, cùm verò non multa, nec etiam multum, periculum demonſtrat.

Non ſitim intelligo, videlicet, quotieſcumque aliquis cauſſam ſitis habeat, vt puta magnam febrem, ſi non ſitiat malum eſt, indiciumque peſſimum. Ideoque Hippocr. Sitis, inquit, præter rationem ſoluta in acutis morbis mala eſt. Mala eſt, ſcilicet, quia in organo guſtus facultas ſenſitiua iam videtur extincta; iamque anima in illa parte deſinere eſſe incœpit. Hoc idem manifeſtiſſimè in Sileno patuit, qui tametſi acutè febricitaret, potum tamen haud ſuſcipiebat.

Hippocr. 1. prorrhit. & in Coacis.

Euryanactis item filia, febricitabat, & ſine ſiti erat, recenſet Hippocr. nihilque ad guſtandum admittebat.

Pythio maximè febricitabat, ac tamen non valde ſiticuloſus adnotatur ab Hippocrate. Obſerua quæſo Lector Hippocr. diligentiam, ſitiebat Pythio, quoniam verò ſitis haud proportionaliter febri correſpondebat: propterea non valde ſiticuloſus, inquit, Pythion erat, quamquam valde à febre conflictatus.

lib. 7. epid. Mulieres — Hermoptholemi, atque Euxeni vxores, omneſque tandem ardenter febricitantes 3. epidim. conſtit. 3. minimè ſitiebant, & propterea cuncti etiam mortui recenſentur, quia vt aſſerebam non ſitire cum cauſſa ſitis, indicium eſt emorientis facultatis, ideoq. mala non ſitis interdum, & valde peſſimum ſignum eſt.

Vltra ſitim verò, aut non ſitim, in lingua perpenduntur plura alia: cuiuſ-

cuiuſmodi combuſtio, vel ariditas, aſperitas, denſitas, inarticulatio, tremor, atque colores fuliginoſi, vel nigri, pallidi, albi, floridi, & ſimilia.

Combuſtio verò linguæ, vel ariditas, idem ſunt ferè, cum omne combuſtum etiam aridum ſit oporteat: atque huiuſcemodi duo in linguis febricitantium bona ſigna nequaquam enuncianda ſunt. Quamquam ex parte alia neque adeò læthalia, vt non ſitire: ſiquidem combuſtis cum linguis Epicratis vxor, Nicodemus in Abderis, atque Therſandri vxor iudicati referuntur; & ſi cum difficultate ſanè, vt ex earumdem hiſtorijs apparet.

Cum linguis verò aridis, mulier apud Pantimedem, altera mulier in Mendacium foro, Pythion in Thaſo, & ſimiles alij interijſſe referuntur.

Exaſperatio, ariditas, atque combuſtio coincidunt nonnumquam, vtq. plurimum ſimul reperiuntur. tametſi per ſe, exaſperatio vt exaſpe-

ſperatio ex duobus relatis vtique diſtinguatur. Namque Therſandri vxori, lingua combuſta erat (verba Hippocratis propria) & exaſperabatur velut grandine multa. Ergo aſperitas & combuſtio, ſiue aridi-

Hippocr. 4. epid.

tas, inter ſe maximè differunt.

Aſperæ, inquam, linguæ ſunt, in quibus excreſcentia aliqua præter naturam accidat & ob nimiam ſpiritus caliditatem, qui reſpirando tranſmittitur. quæ etiam caliditas maximam febrem in interioribus exiſtentem demonſtrat. Quoniam verò linguæ aſperitas id oſtendit, ideò nec etiam bona in febribus affirmanda eſt. Cum præterea Olympiadæ vxor, & Nicolai concubina, eadem exiſtente linguæ aſperitate, ex vita iam diſceſſerint. Atque Therſandri vxori circa vigeſimum diem iudicatio nequaquam perfecta acceſſerit.

Mulieres 7. lib. epid.

Mulier 4. lib. epid.

Linguæ amplius aſperæ, & reſiccatæ cum eodem Hipp. aliàs, phreniticæ ſunt.

Hippocr. 1. porrhit.

Den-

Denſitas, & inarticulatio recordantur quoque in ijſdem epidim. libris, atque cum illa interijt Nicolai concubina: difficilè autem cum hac ſanatur Andræan ante Pleiadem.

Linguæ tremulæ ſignum ſunt mentis non firmæ per eundem Hippocratem. Hippocr. 1. prorrhit.

Quemadmodum fuliginoſi, vel nigri colores in ijſdem febribus mali etiam dicuntur: quando cum talibus linguæ coloribus vitam cum morte commutauit Hermopthole-mi vxor. & neſcio qua ratione cum eadem lingua fuliginoſa febricitans virgo in Laryſſa iudicata fuerit. caſus enimuerò fuit de rarò contingentibus. Mulier 7. lib. epid.

Pallidi, atque albidi colores ſuperioribus conſequenter in lingua enumerabantur. Atqui cum eadem lingua alba ex vita diſceſſit Olympiadæ vxor. Aegrota 7. lib. epid.

Lingua etiam cum pallore albicans fuit obſeruata in Cydis filio, Aeger 7. lib. epid.

qui

qui interijt, & in Andræa ante Pleiaden difficilè admodum ſanato.

Ergo pallor, & albedo cum pallore mala prorſus ſigna ſunt, ſi in linguis febricitantium apparuerint.

Poſtremò lingua florida ſuperius quoque enunciabatur, de qua, cum talis ſit planè color ipſius linguę naturalis, non poſſumus niſi per quam bonam declarare: Vnde Scopus lib. 2. epid. æger. etiam atque etiam benè iudicatus, cum lingua florida ab Hipp. recenſetur.

Ex oculorum affectibus.

POſt linguæ affectus ſequuntur denique accidentia oculorum, de quibus tametſi ſuperioribus, atque obiter, nonnullos ſermones habuerimus, nihilominus quæ in Hippocr. reliqua ſcripta inueniuntur, hæc ſunt.

Hippocr. 2. progn. 13. Si oculi lumen refugiunt, aut quæ in ipſis alba eſſe debent, rubeſcunt, aut

aut lippitudo innatans tandem angulis inhęret, vel frequens eſt oculorũ motus, iiq. aut nimis ſubſederunt, vel tumidiores facti ſunt; fueritque aſpectus horridus, obſcurusque, atque totius faciei color mutatus. hæc omnia ſigna mala, pernicioſaq. putanda ſunt.

Vnde Hermoptholemi vxori in oculo dextro ſubcruentum quid erat, & naturæ conceſſit. Hermoptholemi vxor, 7. lib. epid.

Cydis filio oculorum frequens motus erat, & ab hac luce migrauit. Aeger, 7. lib. epid.

Theodori vxori delaſſati erant oculi, difficulter ſuſpiciebat, & circumferebat eos. Eidem deinde oculi demiſſi ad infernam palpebram magis incumbentes, rigidè, ac ſtupidè intuentes, & ſic etiam diem obijt. Aeger, 7. lib. epid.

Oculorum per ſomnum ſuſpectiones (in prognoſticis etiam legitur) obſeruandæ ſunt. Vbi enim palpebræ non connectuntur, ſed inter has ex albo oculorum aliquid appa- Hippocr. in progn. 14.

ret, neque iam fluens aluus, aut medicamenti potio præceſſit, præſertim ſi quis non ſic dormire conſueuerit, prauum hoc ſignum, læthaleq. admodum eſt.

Hippocr. 1. prorrhit. In prorrhit. oculus hebes malus affirmatur, & fixus, & caliginoſus.

Hippocr. 4. aph. 49. Si non videat æger iam debilis exiſtens malum & mors proxima eſt, ex eodem Hippocr.

Oculus inareſcens malus eſt etiã, velut ſpuma, & obſcuratio oculorum, atque ſqualliditas mala ſunt. Et qui intrinſecus corrugantur, & rigentes, & qui vix conuertuntur, & qui intus conuerſi ſunt, & quæcumque alia omittuntur. cum Hippocr. in epid.

Hippocr. 6. epid. ſect. 1.

In lib. de iudicationibus, oculorum partes, legitur, in principio morbi denigrari neceſſe eſt, ſi inualuerit morbus. Si igitur eædem puræ fiant, perfectam ſanitatem demonſtrant.

Et denique quorum oculi robuſti

non

non ſunt, his mors breui imminet,

Hipp. alibi edocebat. Hippoc. 2. epid. ſect. 6.

Ex abſceſſibus.

OMiſſis affectibus, qui in febribus, vel ex febribus ſuccedere ſolent, ex abſceſſibus etiam prognoſtica traduntur ſuperioribus ab Hippocrate docebatur. Atque abſceſſus, loquebatur Gal. vna quædam ſub morborum genere ſpecies eſt, quæ ἀποστάσις, vel ἀπόστημα græcè dicitur: quam dictionem Plin. ſuppurationem interpretatur. Ita quod iuxta hæc Gal. quod vnus tantum affectus abſceſſus nomine ſit appellandus, videtur. Hippocr. 1. epid. Gal. in lib. Hipp. de med. officina Comm. 3. in proem. Gal. 6. epid. ſect. 3. t. 39.

In altero verò loco, idem Gal. ſæpè, inquit, inuenimus Hippocratem non modò vocare apoſtaſes, ideſt abſceſſus, quæ in aliquam corporis partem deponuntur, verum & ea quæ excernuntur: quinimò ſuper primum etiam epidim. non tantum afferebat, Hipp. abſceſſus quoſdam Gal. 1. epid. com. 2. t. 20.

dam per effluxionem appellauit, verum etiam & cum alius tranſit morbus in alium. Ideoque ibidem, quartanæ vero (legitur) multis ab initio ordine quartanæ incœperũt, quibuſdam nec in paucis, ex alijs febribus, & multis abſceſſus in quartanas fiebant. text. autem 34.35. & ſequentibus nonnullis. His ſuccedebant abſceſſus, etiam legitur, aut maiores quam ferri poſſent, aut minores, quam vt prodeſſent quicquam; & abſceſſus hi erant diſſenteriæ, teneſmi, lienteriæ, & fluxiones alui. Quemadmodum text. 40. ſolum vero bonum, affirmabatur maximumque inter ſigna, quæ fiebant, quodque multos à maximis periculis vindicauit, hoc fuit, quibus ad Stranguriam diuerterent, & in hoc abſceſſus fierent. Atque tandem 2. epidim. ſect. prima abſceſſus fiunt, aut per venas, aut per oſſa, aut per neruos, aut cutem, vel alias motiones;

Hippocr. 2. epid.

Ex quibus omnibus abſceſſus ad duplex

duplex caput reducuntur. vel per decubitum, nempe, fiunt abſceſſus, vel per effluxum. Abſceſſus autem per decubitum, tumores, exempli cauſa ſunt, dolores, & huiuſcemodi alia in partibus decumbentia.

Atque tumores ſi concoquantur celeritatem iudicationis, & valetudinis ſecuritatem oſtendunt.

Crudi verò, & inconcocti, atque in malos abſceſſus conuerſi, aut iudicationis ſublationem; aut dolores, aut diuturnitatem, aut mortem, aut eorundem recidiuas demonſtrant; cum Hippocr. ſupradicto. Hippocr. 1. epid. conſtit. 2.

Iidem verò tumores in febribus enaſcuntur ſæpe ſæpius iuxta aures, quique ſi minimè ſoluantur, aut nullam de ſe ſignificationem prębeant, mali ſunt cum eodem Hippocrate ibidem.

Et alijs in locis, Abſceſſus, legitur, circa aurem quibus quidem circa iudicationem fientes non ſuppurantur, his ſubmotis recidiua fit, iuxta recidiuarum rationem ſi- Hipp. lib. de iudic. & 6. epid. ſect. 4.

acu

3

6

12

23

8

22

51

Purgatio

6

20

21

22

23

24

s iudica;
dinem
m regu;
m, Iudi-
mortem
em iudi-

morbū Hipp.2. epid. ſect.
ò potiſ-
ſimè in.
morbo,
, velut
utum,
unt.
ercula, Hipp. in Coacis.
t, & ſi
es.
re con- Hipp. ibi
m, aut
cauſam,
t cum
in infer-
rò opor-
rigeſimū
xpecta-
inti dies
febris

milis circuitui; vt puta Nicolai concubinæ euenit; & in his ſpes eſt ad articulos abſceſſum fieri, aut vrina craſſa, qualis eſt alba in quartanis delaſſatorijs, liberat ab abſceſſu.

Hippocr. 1. prorrhit. & in Coacis.

Inſuper, doloroſi aurium abſceſſus citrà iudicationem diſſipati mali ſunt, cum Hipp. Quemadmodum tumores iuxta aurem in morbis longis praui quoque ſunt.

Abſceſſus dolores fuiſſe leguntur ei, qui in Dealcis horto decumbebat, cui quarta die femoris dolor è directo, & quadrageſima iudicatur.

Heropitho in Abderis circa ſexageſimum coxæ dolor fortis fuit, centeſima exin, & vigeſima die iudicatur.

Abſceſſus, inquam, qui iudicatio quædam eſt, ſi in criticis diebus occurrat bonus, ſin verò è contrà malus erit. veluti de omnibus etiam alijs euacuationibus affirmandú eſt.

Hipp. 4. aph. 51.

In vniuerſum verò de ijſdem abſceſſibus. quæ apud Hipp. ſcripta reperiuntur, huiuſcemodi ſunt. Abſceſſus,

ſus, nimirum, qui ad primas iudica-
tiones non ſoluunt, longitudinem
morbi ſignificant. iuxta illam regu-
lam ſæpe ſæpius decantatam, Iudi-
catorium, non iudicans, vel mortem
ſignificat, vel morbi difficilem iudi-
cationem.

Abſceſſus etiam, qui infra morbũ fiunt, boni ſunt: optimi verò potiſſimum ſunt inferni, & longiſſimè infra ventrem, & remotiſſimi à morbo, & qui per effluxionem fiunt, velut ſanguis è naſo, pus ex aure, ſputum, vrina, quæ per effluxionem fiunt. Hipp. 2. epid. ſect. 1.

In febribus longis, aut tubercula, aut dolores in articulis fiunt, & ſi facti fuerint, non ſunt inutiles. Hipp. in Coacis.

Quiq. diutius ſecurè ex febre continua laborant, citrà dolorem, aut inflammationem, aut aliam cauſam, his abſceſſus expectandus eſt cum dolore, ac tumore, & magis in infernis partibus. Expectare verò oportet abſceſſus his magis, qui trigeſimũ annum egreſſi ſunt, & tunc expectare abſceſſus oportet, vbi viginti dies Hipp. ibid.

 febris

milis circuitui; vt puta Nicolai concubinæ euenit; & in his ſpes eſt ad articulos abſceſſum fieri, aut vrina craſſa, qualis eſt alba in quartanis delaſſatorijs, liberat ab abſceſſu.

Hippocr. 1. prorrhit. & in Coacis.

Inſuper, doloroſi aurium abſceſſus citrà iudicationem diſſipati mali ſunt, cum Hipp. Quemadmodum tumores iuxta aurem in morbis longis praui quoque ſunt.

Abſceſſus dolores fuiſſe leguntur ei, qui in Dealcis horto decumbebat, cui quarta die femoris dolor è directo, & quadrageſima iudicatur.

Heropitho in Abderis circa ſexageſimum coxæ dolor fortis fuit, centeſima exin, & vigeſima die iudicatur.

Abſceſſus, inquam, qui iudicatio quædam eſt, ſi in criticis diebus occurrat bonus, ſin verò è contrà malus erit, veluti de omnibus etiam alijs euacuationibus affirmandū eſt.

Hipp. 4. aph. 51.

In vniuerſum verò de ijſdem abſceſſibus, quæ apud Hipp. ſcripta reperiuntur, huiuſcemodi ſunt. Abſceſ-

ſus,

ſus, nimirum, qui ad primas iudicationes non ſoluunt, longitudinem morbi ſignificant. iuxta illam regulam ſæpe ſæpius decantatam, Indicatorium, non iudicans, vel mortem ſignificat, vel morbi difficilem iudicationem.

Abſceſſus etiam, qui infra morbũ fiunt, boni ſunt: optimi verò potiſſimum ſunt inferni, & longiſſimè infra ventrem, & remotiſſimi à morbo, & qui per effluxionem fiunt, velut ſanguis è naſo, pus ex aure, ſputum, vrina, quæ per effluxionem fiunt. Hipp. 2. epid. ſect. 1.

In febribus longis, aut tubercula, aut dolores in articulis fiunt, & ſi facti fuerint, non ſunt inutiles. Hipp. in Coacis.

Quiq. diutius ſecurè ex febre continua laborant, citrà dolorem, aut inflammationem, aut aliam cauſam, his abſceſſus expectandus eſt cum dolore, ac tumore, & magis in infernis partibus. Expectare verò oportet abſceſſus his magis, qui trigeſimũ annum egreſſi ſunt, & tunc expectare abſceſſus oportet, vbi viginti dies Hipp. ibid.

milis circuitui; vt puta Nicolai concubinæ euenit; & in his ſpes eſt ad articulos abſceſſum fieri, aut vrina craſſa, qualis eſt alba in quartanis delaſſatorijs, liberat ab abſceſſu.

Inſuper, doloroſi aurium abſceſſus citrà iudicationem diſſipati mali ſunt, cum Hipp. Quemadmodum tumores iuxta aurem in morbis longis praui quoque ſunt.

Hippocr. 1. prorrhit. & in Coacis.

Abſceſſus dolores fuiſſe leguntur ei, qui in Dealcis horto decumbebat, cui quarta die femoris dolor è directo, & quadrageſima iudicatur.

Heropitho in Abderis circa ſexageſimum coxæ dolor fortis fuit, centeſima exin, & vigeſima die iudicatur.

Abſceſſus, inquam, qui iudicatio quædam eſt, ſi in criticis diebus occurrat bonus, ſin verò è contrà malus erit. veluti de omnibus etiam alijs euacuationibus affirmandú eſt.

In vniuerſum verò de ijſdem abſceſſibus. quæ apud Hipp. ſcripta reperiuntur, huiuſcemodi ſunt. Abſceſ-

Hipp. 4. aph. 51.

ſus,

ſus, nimirum, qui ad primas iudica-tiones non ſoluunt, longitudinem morbi ſignificant. iuxta illam regulam ſæpe ſæpius decantatam, Iudicatorium, non iudicans, vel mortem ſignificat, vel morbi difficilem iudicationem,

Abſceſſus etiam, qui infra morbū fiunt, boni ſunt: optimi verò potiſſimum ſunt inferni, & longiſſimè infra ventrem, & remotiſſimi à morbo, & qui per effluxionem fiunt, velut ſanguis è naſo, pus ex aure, ſputum, vrina, quæ per effluxionem fiunt. Hipp. 2. epid. ſect. 1.

In febribus longis, aut tubercula, aut dolores in articulis fiunt, & ſi facti fuerint, non ſunt inutiles. Hipp. in Coacis.

Quiq. diutius ſecurè ex febre continua laborant, citrà dolorem, aut inflammationem, aut aliam cauſam, his abſceſſus expectandus eſt cum dolore, ac tumore, & magis in infernis partibus. Expectare verò oportet abſceſſus his magis, qui trigeſimū annum egreſſi ſunt, & tunc expectare abſceſſus oportet, vbi viginti dies Hipp. ibid.

dam per effluxionem appellauit, verum etiam & cum alius tranſit morbus in alium. Ideoque ibidem, quartanæ verò (legitur) multis ab initio ordine quartanæ incœperſit, quibuſdam nec in paucis, ex alijs febribus, & multis abſceſſus in quartanas fiebant. text. autem 34.35. & ſequentibus nonnullis. His ſuccedebant abſceſſus, etiam legitur, aut maiores quam ferri poſſent, aut minores, quam vt prodeſſent quicquam; & abſceſſus hi erant diſſenteriæ, teneſmi, lienteriæ, & fluxiones alui. Quemadmodum text. 40. ſolum verò bonum, affirmabatur maximumque inter ſigna, quæ fiebant, quodque multos à maximis periculis vindicauit, hoc fuit, quibus ad Stranguriam diuerterent, & in hoc abſceſſus fierent. Atque tandem 2. epidim. ſect. prima abſceſſus fiunt, aut per venas, aut per oſſa, aut per neruos, aut cutem, vel alias motiones;

Hippocr. 2. epid.

Ex quibus omnibus abſceſſus ad duplex

duplex caput reducuntur. vel per decubitum, nempe, fiunt abſceſſus, vel per effluxum. Abſceſſus autem per decubitum, tumores, exempli cauſa ſunt, dolores, & huiuſcemodi alia in partibus decumbentia.

Atque tumores ſi concoquantur celeritatem iudicationis, & valetudinis ſecuritatem oſtendunt.

Crudi verò, & inconcocti, atque in malos abſceſſus conuerſi, aut iudicationis ſublationem; aut dolores, aut diuturnitatem, aut mortem, aut eorundem recidiuas demonſtrant, cum Hippocr. ſupradicto.

Hippocr. 1. epid. conſtit. 2.

Ijdem verò tumores in febribus enaſcuntur ſæpe ſæpius iuxta aures, quique ſi minimè ſoluantur, aut nullam de ſe ſignificationem prębeant, mali ſunt cum eodem Hippocrate ibidem.

Hipp. lib. de iudic. & 6. epid. ſect. 4.

Et alijs in locis, Abſceſſus, legitur, circa aurem quibus quidem circa iudicationem fientes non ſupputantur, his ſubmotis recidiua fit, iuxta recidiuarum rationem ſi-

milis circuitui; vt puta Nicolai concubinæ euenit; & in his ſpes eſt ad articulos abſceſſum fieri, aut vrina craſſa, qualis eſt alba in quartanis delaſſatorijs, liberat ab abſceſſu.

Hippocr. 1. prorrhit. & in Coacis. Inſuper, doloroſi aurium abſceſſus citrà iudicationem diſſipati mali ſunt, cum Hipp. Quemadmodum tumores iuxta aurem in morbis longis praui quoque ſunt.

Abſceſſus dolores fuiſſe leguntur ei, qui in Dealcis horto decumbebat, cui quarta die femoris dolor è directo, & quadrageſima iudicatur.

Heropitho in Abderis circa ſexageſimum coxæ dolor fortis fuit, centeſima exin, & vigeſima die iudicatur.

Abſceſſus, inquam, qui iudicatio quædam eſt, ſi in criticis diebus occurrat bonus, ſin verò è contrà malus erit. veluti de omnibus etiam alijs euacuationibus affirmandú eſt.

Hipp. 4. aph. 51. In vniuerſum verò de iiſdem abſceſſibus. quæ apud Hipp. ſcripta reperiuntur, huiuſcemodi ſunt. Abſceſ-

ſus,

ſus, nimirum, qui ad primas iudicationes non ſoluunt, longitudinem morbi ſignificant. iuxta illam regulam ſæpe ſæpius decantatam, Iudicatorium, non iudicans, vel mortem ſignificat, vel morbi difficilem iudicationem,

Abſceſſus etiam, qui infra morbū fiunt, boni ſunt: optimi verò potiſſimum ſunt inferni, & longiſſimè infra ventrem, & remotiſſimi à morbo, & qui per effluxionem fiunt, velut ſanguis è naſo, pus ex aure, ſputum, vrina, quæ per effluxionem fiunt. Hipp. 2. epid. ſect. 1.

In febribus longis, aut tubercula, aut dolores in articulis fiunt, & ſi facti fuerint, non ſunt inutiles. Hipp. in Coacis.

Quiq. diutius ſecurè ex febre continua laborant, citrà dolorem, aut inflammationem, aut aliam cauſam, his abſceſſus expectandus eſt cum dolore, ac tumore, & magis in infernis partibus. Expectare verò oportet abſceſſus his magis, qui trigeſimū annum egreſſi ſunt, & tunc expectare abſceſſus oportet, vbi viginti dies Hipp. ibid.

febris tranſmiſerit. Senioribus autem minus fiunt, & vbi multo tempore febres durant.

Abſceſſus denique, nec maiores, nec minores eſſe debent: quandoquidem, ſi maiores adſint, natura ipſos ſufferre, vel concoquere haud valuerit: quemadmodum Temenei Neptæ ab Hippoc. recenſitæ accidit: cui ex morbo forti ad digitum abſceſſus decubuit, atque eundem ad ſuſcipiendum cum non ſufficeret morbum, recurrit, & mortua eſt. Et hæc de abſceſſibus dicta nunc ſufficiant.

Hippoc. 2. epid.

Ex ſudoribus.

Svdores omnibus morbis communes ſunt, cum Hipp. boni autem celebrantur, ſi tertia die incœperint, 5. 7. 9. 11. 14. 17. 21. 27. 31. 34. Hi enim ſudores iudicant morbos; qui verò non ita fiunt, laborem ſignificant, aut morbi longitudinem, vel recidiuam.

Hipp. in acut. & 4. aphor. 36.

In hoc autem aphor. animaduerten-

Digitized by Google

tendum eſt primò, Hippocratem dicere ſi incœperint. incipere ſanè ad alios dies relationem dicit; ita quod ijdem ſudores ſupradictis in diebus enaſcentes, boni ſint cum eodem Hipp. quotieſcumque per alios dies etiam ſequantur. nimirum non illis de ſudoribus hic intelligit, qui vnica tantum vice reſpiciuntur, neque ſequuntur etiam: Siquidem hi ſudores interdum non boni. cuiuſmodi Pario in Thaſo adfuerunt. vndecima nempè die ſudauit modò, & perijt Parius. Chartades ſemel ſudauit, ac tertia die deceſſit. Hermoptholemus nona, Theodori vxor in quinta; & omnes nihilominus naturæ conceſſerunt, quia videlicet non fuerunt ſudores incipientes, ſed vnica tantũ vice fientes. qui nempè ſudores interdum mali ſunt, vt ægrotis ſuperioribus expertum fuit: interdum verò boni vt in Pericle in Abderis apparuit. huic nempe quarta die fit ſudor, & eadem quoque iudicatur, ſine longitudine, abſque labore, &

Chartades 7. lib. epid.

quod obſeruabilius, ſine recidiua etiam.

Si autem quæras, cur interdum ſudores quamquã in ſupra relatis diebus fientes non ſunt boni, ſi vnica tantum vice appareant. è contrà autem perpetuò boni, ſi tertia, quinta, & alijs dictis diebus incipientes ſint, & per conſequens etiam ſequentes?

Reſponderem, quia in primis ſudoribus ſi vnica illa vice in qua fiũt, febres non tollantur, illud valet decantatum aliàs documentum, iudicatorium non iudicans, vel mortem ſignificat, vel morbi difficilem iudicationem. Ratio eſt autem, quandoquidem natura cum dictis ſudoribus pugnam aggreditur aduerſus morbum. Cum autem iudicationem non aſſequatur, indicium eſt non viciſſe, at è contrà fuiſſe victam: ideoq. vel longitudinem, aut periculum ijdem interdum vnica vice apparentes ſudores demonſtrant.

Qui autem ſudores in ijſdem diebus incipiunt, perſeuerando deinceps,

ceps, & iterum ſeſe oſtendendo, ſigna ſunt naturam pugnaſſe cũ morbo,& non fuiſſe victam,ſed eundem potius morbum ſuperare incœpiſſe: vnde ſequũtur poſtmodum, & morbi profligationi cum ijſdem natura incumbit.

Boni igitur ſunt tales ſudores, & cryſim perfectè euenturam demonſtrant: veluti in Epicratis vxore manifeſtum recenſetur, cui vndecima die ſudor factus fuit, & deinde iudicata eſt:

Metoni ſudor incœpit quinta die.

Mulieri decumbenti in littore eadem quinta die.

Mœlidiæ atque Cherioni apud Demenetum incœpit ſeptima.

Mulieri in Thaſo tertia die, ſicuti & Nicolai filio.

Leophorbidæ poſtremò die vigeſima prima.

His inquam omnibus ſudores in diebus citati aphoriſmi Hipp. incœperunt. & propterea omnes etiam feliciter iudicati leguntur.

Qui verò ſudores non ita fiunt, ſubgiungebat Hipp. laborem ſignificant, morbi longitudinem, vel recidiuam.

Laborem videlicet, quandoquidem prima die incœpit ſudor Phyliſco, & Eraſino; atque ambo etiam mortui recenſentur poſtremò.

Secunda die adoleſcenti, qui habitabat in mendacium foro, Pythioni in Thaſo, & vtri naturæ conceſſerunt.

Sexta die incœpit ſudor Sileno, qui vndecima perijt.

Octaua incipit ſudor duodecimo ægroto primi epid, & cum lætho iudicatur.

Menoni tandem 7. lib. epid. decimaſexta ſudor fuit, & mortuus eſt.

Morbi longitudinem ſudores quoque demonſtrant in prærelatis diebus aphoriſmi haud incipientes: vnde illi, qui in Dealcis horto decumbebat, quarta die ſudor incœpit, quadrageſima exin iudicatur.

Denique ijdem ſudores oſtendunt reci-

recidiuas: cuiuſmodi in Herophonte patuit, cui ſextá die ſudor incœpit, ideoq. à iudicatione poſtmodum recidiuauit. veluti idem virgini in Abderis contigit, cui vigeſima die ſudor incœperat, necnon etiam Pythodoro octaua die, vt in Hippocr. legitur. Pythodorus 7. lib. epidim.

Tertius itaque, quintus, ſeptimus, nonus, & alij ſuperius ab Hipp. in aphor. recenſiti, ſunt in febribus iudicatorij dies cum ſudoribus iudicantes. reliqui autem, & hos vltrà, vel laborem ſignificant, vel morbi longitudinem, aut recidiuam.

Sed dices Pythio, qui habitabat iuxta telluris templum decima die ſudauit, & iudicatus eſt. Ergo ſudores tametſi prædictis in diebus haud ſemper longitudinem, vel periculum, aut recidiuam oſtendunt. Pythio 3. epid.

Reſpondetur decima die ſudaſſe Pythionem, plane ſalua res eſt. verum non incœpit ſudare. Illos autem ſudores longitudinem, vel recidiuam, aut laborem ſignificare affirma-

mabamus, qui incipiunt, non verò fiunt, vt ſuperius declarabatur.

Præterea, quoniam febris Pythionis etiam in die pari reliquerat vtique recidiua etiam neceſſariò ſubſequi debuiſſet, cum Hipp. in aph. non ſecuta autem viſa fuit, cum quia circà ſedem abſceſſus exortus fuit, tum etiam quia vrinæ ſtillicidium eidem accidit. Ex quo idem Hipp. ad finem hiſtoriæ, probabile eſt, hunc multitudine vrinarum fuiſſe ſanatum, aſſerebat.

Hipp. 4. aph. 61.

Sed dices iterum. Virgini in Laryſſa ſexta die ſudor multus factus fuit, calidus, per totum; & ſine recidiua iudicatam fuiſſe addidit etiã Hipp. in ipſius hiſtoria. Quatenus, videlicet, ipſam non recidiuaſſe miraretur, reſponderem.

Nicodemo pariter in Abderis, ſudor multus vigeſima die factus fuit, vigeſimaquarta poſtmodum cum ſudore iudicatur.

Igitur ſudores haud ſemper recidiuam indicant, quamquam in re-

latis

latis diebus ab Hipp.in aph.non ce-
lebrentur.

Reſpondetur mirabile eſſe nequaquam, quod Virgini in Laryſſa haud recidiua ſubſequuta fuerit: quoniam ipſi tunc primum menſes prodierunt, ex quibus tanquam primò aduenientibus omnis etiam iudicatio molita fuit.

Nicodemus autem eſtò quod ſine recidiua iudicatus fuerit, caſus tamen hic particularis eſt, atque de raro contingentibus. Quemadmodum aphoriſmi Hippocr. non quidem perpetuò, vt plurimum verò, & ferè ſemper verificantur.

Præter dies autem, in quibus ſudores incipiunt, in ijſdem febricitantium ſudoribus perpenduntur nonnulla alia. Si vniuerſalis, vt putà, ſudor ſit, vel in aliqua parte; frigidus, an calidus, cæteraq. huiuſcemodi.

Et quoad primum, ſudor vniuerſalis fuit obſeruatus ab Hipp. in Nicolao quinti epid, qui etiam iudica-
tus

tus receñſetur. Igitur ſudores vniuerſales maximè commendādi ſunt, vt è contrà, particulares interdum mali leguntur. Cuiuſmodi in Coacis, qui exudant, inquit Hipp. & maximè capite, in morbis acutis, ſubmoleſtè ferentes, malum eſt.

Hippocr. in Coacis. & 1. prorrhit.

Mali profectò ſunt interdum ſudores circà caput, quandoquidem Menoni ſudor fuit circà frontem, & ceruicem; & mortuus recenſetur.

Menon 7. epidim.

Sileno ſudor quoque erat circa caput, & naturæ conceſſit, quemadmodum Pythioni etiam in Thaſo idem accidit, & ſimilibus alijs.

Mali igitur ſudores interdum circà caput ſunt: præſertim verò ſi ijſdem in diebus haud incipiant, ſuperius ab Hipp. in aph. deſcriptis. Atque in totum vniuerſales particularibus, cæteris tamen paribus, meliores ſemper ſudores ſunt.

Frigiditas inſuper in ijſdem conſideratur ſudoribus. Vnde Hippoc. ſæpè adductus, frigidi ſudores, effabatur, cum acuta febre mortem,

Hippocr. 4. apho. & lib. de iudicat,

cum

cum mitiori verò lõgitudinem morbi ſignificant. Et ratio eſt per Ariſtot. in probl. quoniam omnis ſudor excrementi cuiuſdam ſecretio eſt. parum autem excrementi amplius incaleſcere conſentaneum eſt: plus autem non æquè, ſed minus. Itaque ſudor frigidus excrementi multi indicium eſſe poteſt. Quocircà morbos quoque is facit longiores, vel læthales, fortaſſe addi poteſt. Ariſt. ſect. 2. probl. 35.

Mortem ſanè indicarunt frigidi ſudores Phyliſco, Dromeadæ vxori, alteri mulieri decumbenti iuxta Pãtimedem, mulieri decumbenti in mendacium foro, & alijs ſimilibus.

De huiuſcemodi inſuper ſudoribus, hæc omnia quæ ſequũtur apud Hippocratem ſcripta reperij. & primo in progn. & alibi. Sudores optimi ſunt, atque celerrimè febrem ſedant, qui in iudicatorijs diebus fiunt, vel oriuntur, febremq. perfectè ſubmouent. Hipp. 1. progn. 29. & lib. de iudicat.

Boni quoque ſunt, qui per totum corpus fientes morbum facilius ferre

re faciunt: necnon etiam guttatim, & exhalando fiunt. Qui verò è contrà nihil horum faciunt, incommodi ſunt: Vnde ſudores, in epid. inquit Hipp. fiebant nihil alleuantes, ſed contrario modo damna inferentes, & mali erant.

Hippocr. 1. epid. cōſt. 2.

Ad inſtar milij, & circa collum dumtaxat exorientes ſudores mali ſunt.

Prætereà febricitanti ſudor ſuperueniens febre nō deficiente malum, prolongatur enim morbus, & multam ſignificat humiditatem. in aph. & alibi.

Hippocr. 4. apho. & lib. de iudicat.

Si ſudore oborto morbus deficiat, & vrina fulua albam ſubſidentiam habens conſpiciatur, his eadem die recidiua febris fiet. atque hæc quinta die citra periculum iudicatur.

Hippocr. 2. prorrhit.

Sudantes ex perfrigeratione recaleſcentes malum, vel exudantes vigiles recaleſcentes malum.

Et denique, in ſudore ſputa defluentia febricitanti leuia ſunt.

Ex rigore, & horrore.

EX rigore, vel horrore pariter febres demonſtrantur. Rigor autem, & horror in hoc ſanè differũt, quod horror paruus eſt rigor cum Hipp. in reliquis vnum & idem ſunt. Hipp. lib. 1. de morbis.

De huiuſcemodi, inquam, rigoribus hoc ego in epid. libris obſeruaui. Quibuſcumque, videlicet, febricitantibus in die impari rigores aduenere, cuncti etiam ſanitati reſtituti fuere; è contra verò, quibuſcumque in die pari exorti recenſentur, ex his plurimi interierunt; reliqui verò aut difficile, vel cum longitudine iudicati ſunt, vel cum recidiua.

Rigores in die impari acceſſerunt mulieri, quę decumbebat in littore, illi qui in Dealcis horto decũbebat. Cherioni apud Demenetũ, atq. Leophorbidæ. Ex quibus nullus naturæ conceſſit, omneſq. iudicati leguntur. Leophorbida 7. lib. edim.

In die autem pari rigores apparuerunt in Phylini, atque Dromeadæ vxoribus, in duodecimo ægro-

to primi lib. epid. in muliere apud Pantimedem.in muliere decumbente in Mendacium foro. in Appollonio in Abderis, in muliere in Cyzico,atque Dealcis in vxore.qui etiam omnes obiere: exceptis Nicodemo, & virgine in Abderis,difficile autem iudicatis cum eodem Hipp.

Cum igitur rigores, vel horrores febricitantibus in die impari contingant,bonum etiam finem,vt plurimum expectato: ſicuti è contrà ſi in imparibus apparuerint. Dixi autem vt plurimum, quoniam interdũ iijdem in impari die occurrentes rigores mali ſunt: & eadem ſanè ratione, quam ſuprà de ſudoribus afferebamus: quia ſcilicet iudicatoriũ non iudicans nonnunquam rigor eſſe poteſt. atque iudicatoria non iudicantia, aut mortem, aut difficilem morbi ſolutionem aliàs indicare ferebamus.

Hippocr. 2. Epid. ſect. 1.

Ratio autem cur in die impari meliores ſint rigores, quam in pari: nulla ſanè alia apud me eſt, quam illa

illa in præteritis, cum de exacerba-tionibus, quæ decantabatur.

Sed omiſſis diebus, in quibus rigores celebrantur. Rigores inordinati, vel erroneo modo fientes mali ſunt: quandoquidem aut mortem oſtendunt, vel morbi longitudinem: & profectò ita contigit in illis ægrotantibus, qui ab Hipp. 1. epid. conſtit. 1. recenſentur.

Si rigor incidât in febre non intermittente ægrò iam debili læthale eſt per eundem Hipp. in aphor. Hippocr. 4. aph. 46. in Coac. & 1. prorrhit.

Deinde in ijſdem Coac. Hipp. ſic loquebatur: Qui frequenter exudât, ac inſuper rigent, pernicioſum hoc eſt; & in fine ſuppurationem habere comperiuntur, ventreſque perturbatos.

Rigores multi, torpidi, maligni ſunt.

Continui rigores in acutis praui ſunt.

Rigor cum diſtentione neruorum in poſteriora, occidit.

Rigores veluti in febre tertiana, ſi

in media ordinata febre exacerbantur, valdè maligni ſunt. Si verò contrario conuellentibus modo exacerbentur, cum rigore, & febre, perniciosum eſt.

Et qui præterea riguerunt ex his vbi vomuerunt meraca, anxij, tremuli, in febre malum.

Qui verò 17. die rigorem habuit, & quarta, ac vigeſima inſuper riguerit, malignum hoc eſt.

Horrore denique affecti, & exudantes difficili modo implicantur.

Ex frigiditate.

FRigiditas vel in toto, vel in partibus eſſe valet. Inq. toto legitur duodecimo ægroto 1. epid. Pario in Thaſo, atque mulieri in eodem Thaſo decumbenti, quibus & interitus etiam deinde ſuperuenit.

In partibus, atque præſertim in extremitatibus, adnotatę fuerunt frigiditates in pluribus alijs epid. ægris, cuiuſmodi Phyliſco, Sileno, Phylini vxo-

vxori, Eraſino, Dromeadæ vxori; duodecimo ægroto 1.lib. epid. Euryanactis filiæ. Adoleſcenti in mendacium foro. Alteri mulieri apud Pantimedem, mulieri in mendacium foro decumbenti, Pythioni in Thaſo, Caluo in Laryſſa, Apollonio in Abderis, mulieri in Cyzico, Dealcis vxori, ac tandem Menoni. Omnibus, inquam, quibus extremitates frigidæ obſeruatæ fuere in ægris epidim. interitus acceſſit, excepto illo, qui in Dealcis horto habitabat: quadrageſima tamen die, vel difficile iudicato. Menon. 7. lib. epid.

Cum igitur in toto, tum etiam in partibus frigiditates malæ ſunt febricitantibus. & eo amplius malas iudicarem, quotieſcumque aſſiduæ eſſent, vel per temporum moras: quemadmodũ Euryanactis filiæ accidit, idemq. experti fuere omnes febricitantes 3.epid. ſect. 3.ab Hipp. recenſiti.

Si extremitates frigidæ ſint, extra autem ſtragula detinere æger exop-

tet, vtique peſſimum eſſe iudicarem indicium. ſiquidem Menon 7. lib. epid. æger cum interitu morbum clauſit, refertur ab Hippocr.

Frigiditas inſuper extremitatum multa, mala fuit omnibus continuè febricitantibus 1. lib epid. conſt. 1.

Vnde in morbo acuto frigus partium extremarum, malum. aſſerebat Hippocr. in aphor.

Hippocr. 4. aph. 8. Et quibus etiam exteriora frigent, interiora verò vruntur, & ſitim habent, læthale eſt. Exteriora extremitates legitur in Coacis. Sed fortaſſe dictio exteriora hic, omnes alias corporis externas partes ſignificare valuerit.

Hippocr. in aphor.

In iiſdem Coacis, Aures frigidæ periculoſæ ſunt, inquit Hipp.

Moleſtè ferre morbum cum perfrigeratione peſſimum.

Perfrigeratio cum duritia pernicioſa.

Ex perfrigeratione timor, & triſtitia præter rationem, in conuulſionem finit.

Ex

Ex perfrigeratione vrinas interci-pi peſſimum eſt.

Poſteriorum partium frigiditas, conuulſoria eſt.

Quique ex perfrigeratione ſudo-roſa citò recaleſcunt, malum.

In prorrhit. verò, Perfrigeratio-nes ex rigore, aſſerebat idem Hipp. non recaleſcentes malæ ſunt.

Atque poſtremò in aph. Et vbi in toto corpore mutationes fiunt, ſi corpus calefiat, vel rurſus refrige-retur: longitudo morbi ſignificatur. Hippocr. 4. aphor. 40.

Et ſic ex frigiditate etiam pro-gnoſtica deſumuntur.

A ſanguinis eruptionibus.

IN febribus eruptiones ſanguinis ſi rectè fiant bonæ ſunt cũ Hipp. Si rectè fiant, inquit, hoc eſt, ſi om-nia illa reperiantur, quæ in alijs eua-cuationibus requirit Hipp. Cuiuſ-modi, ſi criticis in diebus celebren-tur, cum tolerantia, conferentia, vel alijs ſimilibus. Hippocr. 1. epid. cõſt. 3.

Accidunt verò ſanguinis eruptiones in febribus, præſertim è naribus, per ſeceſſum, & hemorrhoidas: atque fœminis per vteri venas, quæ etiam eruptiones à Medicis communiter menſtrua appellantur.

Ex naribus largæ ſanguinis eruptiones plerunque liberant, cum Hipp. Velut Hermagoræ, quod Medici non aduerterunt, plerumque dicit Hipp. quoniam largæ ſanguinis eruptiones, interdum ſympthomaticæ ſunt. atque tantum abeſt vt proſint, quod è contrà obſint potius; Periculum, ſcilicet, vel morbi longitudinem tales eruptiones indicant; quemadmodum Heropytho in Abderis euenit, cui quadrageſima die multus ſanguis è naribus fluit; centeſima exin, atque vigeſima die iudicatur.

Hippocr. 2. epidim.

Vt autem largæ ſanguinis eruptiones è naribus plerumque à febribus liberant: ita etiã paruæ è contrà, non modò nõ liberant, verum maiora plerumque futura mala demonſtrant.

ſtrant. iuxta illud tam ſæpè decantatum, Omnia pauca mala.

In Coacis, ſanguinis ſtillæ puſillæ malæ ſunt, legitur. Malæ ſanè deſcribuntur eædem ſtillæ ſanguinis ab Hipp. cum de ardentibus febribus in epid. agit. necnon etiam in Phyliſeo, in Dromeadæ vxore, atque Pario in Thaſo, quibus omnibus, cũ interitu exin finis acceſſit. Hippocr. 3. epid. ſect. 3.

Malæ igitur ſunt ſtillæ ſanguinis è naſo, atque præſertim ſi in criticis diebus eueniant. Quamquam ex altera parte Scopo alibi recenſito, decima die ſanguis è ſinixtra nare prodidit, paucus, aquoſus: & nihilominus iudicatus refertur. Caſus profectò ſingularis, & de raro contingentibus. Scopus æger. 2. epid. ſect. 3.

Sed præter quantitatem in ijſdem è naribus ſanguinis eruptionibus, obſeruabat quoque Hipp. nonnullos dies, & quartum præcipuè in epid lib: his nempe verbis loquens. Quartanę ſanguinis eruptiones ęgrè iudicant. αἱ τεταρταῖαι γ græcè, Hippocr 2. epid. ſect. 3. & 6. epidi. ſect. 2.

αἱμοῤῥαγίαι δύσκριτοι. Octauo autem aph. ὁκόσοισιν, legitur, ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τεταρταίοισιν ἐοῦσιν, αἷμα ἐκ τῶν ῥινῶν ῥυῆ, πονηρὸν. Quibuſcumque, videlicet, in quarta die (non autem in febribus quartanis, vt communiter legitur. Siquidem τεταρταίοισιν quartam diem ſignificat, ſecundum antiquiorem lecturam, quam Gal. in comm. epid. retulit) Quibuſcumque, inquam, quarta die ſanguis è naribus fluxerit, malum eſt.

Hippocr. 8. aphor. 3.

Gal. com. 3. epid. ſect. 3. ad finē. De τεταρταίοισιν dictione idē Gell. lib. 10. noct. Attic. cap. 24.

Neque obſtat, quod Metoni 7. ægroto, 1. epid. quarta die febris à dextra nare ſanguis defluxerit modicus, & deinde quinta iudicatus fuerit: quandoquidem recidiua facta non eſt, ad finem hiſtoriæ addidit Hipp. & quaſi vellet affirmare recidiua erat facienda, non fuit verò ſubſequuta. ergò caſus particularis eſt, naturæq miraculum. Sicuti & idem Phyliſtidi Heraclidæ vxori accidit 7. etiam epid. Huic, inquam, recidiua non accidit, quoniam enū-

ciarem,

ciarem, ſanguis erupit ſæpè etiam poſt iudicationem, vt Hipp. ibidem refert.

In febribus itaque quarta die ſanguis è naribus ſemper malus. Et ideò prædictus Hipp. in febribus ardentibus affirmabat, fluxio ſanguinis ex naribus quarta die mala eſt, ſi non aliud quid boni coinciderit. verum quinta minus periculoſum, & hæc de ſanguinis eruptionibus per nares.

Secundo loco ſanguinis eruptiones per ſeceſſum, & hemorrhoidas fieri aſſolent. perq. ſeceſſum Chartadi tertia die ſubijt ſanguinis recentis pluſquam congij menſuram, & perijt. Tam itaque per ſeceſſum, quam per hemorrhoidas, ſi ſymptomatice fiant ſanguinis eruptiones malæ; vt è contrà ſi criticè bonæ ſunt.

A ſanguinis fluxu delirium, aut etiam cõuulſio malũ, in aph. legitur. Hippocr. 7. aphor. 9.

De menſtruis autem purgationibus menſura ipſarum docebat Hipp. Hipp. 1. de morb. mul.

duarum

duarum eminarum Atticarum eſſe debet, plus, vel minus.

Hippocr. 2. prorrhit. Et alibi, interrogare oportet an omnibus menſibus compareant, & an copia ſatis magna, & an boni coloris ſint, & æquales in ſingulis temporibus, & in ijſdem menſium diebus, ſic enim has fieri optimum eſt.

Hippocr. 3. aph. 28. In aphor. plurimæ verò affectiones, docebat Hipp. pueris iudicantur partim in quadraginta diebus, partim in ſeptem menſibus, partim in ſeptem annis, partim ad pubertatem accedentibus. Quæ verò permanſerint pueris affectiones, & non ſolutæ fuerint circà pubertatem, aut fœmellis circà menſium eruptiones, diuturnæ fieri ſolent. Quibus omnibus ad verbum aſtipulati fuere Celſ. lib. 2. cap. 1. Plin. lib. 28. cap. 4. Celſus, necnon etiam Plin. in ſuis natural. his verbis: Multa genera morborum primò coitu ſoluuntur, primòque fœminarum menſe, aut ſi id non contingat, longinqua fiunt, maximèq. comitiales.

Virgo

Virgo illa ſiderata in ſiniſtra manu, & crure ſiniſtro, quæque recenſetur ab Hippocr. in epid. Virgo etiam in Abderis, quæ decumbebat in ſacra via. Dætharſei filia virgo. Mulier denique in Thaſo, & aliæ, liberatæ traduntur ex menſibus primum prodeuntibus: Ergo menſes prima vice in iuuenculis aduenientes magnarum ſunt virium, & febres etiam profligare valuerint: ſi probè tamen fiant, cum Hippocr. atque de alijs etiam euacuationibus ſuperius affirmabamus. Hippocr. 2. epid. ſect. 2. & 1. Hipp. ibid.

Ex tuſſi.

Etiam tuſſis præſagire facit in febribus. Vnde Hipp. circà exacerbationem qui tuſſiunt malignè habent. Hippocr. in Coac.

Euxeni vxori tuſſicula ſicca ad modicum tempus febre exacerbari incipiente erat, & naturæ conceſſit. Aegrota, 7. lib. epid.

In febribus laſſitudinem inducentibus tuſſes ſiccæ, affirmabat etiam

Hipp.

Hipp. ad articulos decumbunt cum febre, ſi relinquantur.

Ex flatibus, ſternutationibus, ſingultibus.

IN febribus inflata aluo, flatus nõ erumpere malum eſt, Hipp. decantauit. Hipp. in Coacis & progn.

Et crepitus cum ſonitu peiores, abſque ſonitu verò meliores.

De ſternutationibus nihil ſanè obſeruatum circa febres particulariter inueni ab Hippocr. cum autem ſternutatio euacuatio quædam ſit, (namque ſternutamentum, legitur in aphor. ex capite fit, calefacto cerebro, aut humectato eo quod in capite inani. aer enim intus contentus extra erumpit, ſonat autem quoniam per anguſtum ipſi eſt exitus) cum inquam ſternutatio quædam ſit euacuatio, idem affirmandum eſt, quod ſuperius de alijs dicebatur euacuationibus, nimirum ſternutamento rectè fiente bonum: è contrà malum. Hippocr. 7. aph. 53.

Sin-

Singultus denique ſuperuenit multus mulieri, quæ habitabat in mendacium foro, poſt vomitum nigrum, multum, & graueolentem, decima quarta denique mors acceſſit. Hippocr. 3. epid. in fine.

A ſpiritu.

SPiritus quid in febribus futurum ſit etiam, atque etiam oſtendunt. Multiplicis autem differentiæ inuenio apud Hippoc. in lib. epid. namque magnus legitur, rarus, tenuis, imminutus, ſubdenſus, breuis, ſtertens, atque ſublimis.

Magnus & rarus ſpiritus fuit adnotatus in Sileno, & in adoleſcente ex Melibœa, qui duo perierunt. Fuit pariter in Dromeadæ vxore obſeruatus, quæ conuulſa interijt, vt in vxore Dealcis in Leio decumbente vigeſimaprima die, & conuulſa mortua.

Rarus, inquit Hippoc. in aphor. & alibi, & ex longis interuallis ſpiritus delirium ſignificat. Hippocr. in aphor. & 1. progn. 27.

Tenuis

Tenuis & imminuta ſpiratio arguit, ſententia mea, iacturam vitalium ſpirituum. (Exigui enim caloris participes, tenue refrigerationis auxilium deſiderant, cum Ariſt.) Arguit quoque perquam imbecillē pulmonis facultatem animalem redditam. Ideoque mala affirmanda eſt imminuta ſpiratio: cum etiam Pythionem in Thaſo cum hac naturæ conceſſiſſe in Hipp. legamus.

Ariſt. lib. de ſpirat.

Spiritus ſubdenſus adnotatur ab Hippocr. in Scopo, qui iudicatur. quamquam bona dici non poſſit ſpiratio talis; vtpote à naturali ſtatu recedens, non valdè verò mala: quoniam hæc minus, non verò multum ab eodem recedit naturali ſtatu.

Scopus, 2. lib epidim. ſect. 3.

Breuiſpiri fuerunt Dealcis vxor in Leio decumbens, atque Pythio in Thaſo, vtri etiam ex hac vita migrati. Ergò ſpiritus breuis malum portendit. cum reſpirandi neceſſitatem, magnumque calorem in partibus vitalibus adeſſe oſtendat. Arguit

Idem Ariſt. innuit lib. de ſpirat.

gnit pariter imbecillitatem pulmonis, nequaquam ſcilicet ſecundum ſe totum, ſuamq; latitudinem moue-re, vel ſpirare.

In febribus, ex Ariſtotele, pulmones duriores efficiuntur, (& ex reſolutione humidi ab ipſo febris calore affirmarem) vnde flatum vitalem obdenſum, atque ſpiſſum etiam reddunt ægroti. quandoquidem iijdem pulmones non admodum latè aut efferri, aut deprimi queant. Denique cum facultatem ita mouendi penitus amiſerint, efflantes è vita excedunt. Ariſt. ibidē.

Stertens ſpiritus fuit obſeruatus in hiſtorijs Menonis, atque Hermoptholemi; qui ambo cum interierint, argumentum eſt talem ſpirationem per quam eſſe læthalem; tanquam etenim pulmone cum trochea, & alijs vehementer debilitatis, ſpiritus diffractus recipitur, vel tranſmittitur, atque per ſaltus quodammodò: non etenim expellens, attrahens, vel retinens facultates Aegro. 7. lib. epid.

tates animales ſpirationi inſeruientes, tunc temporibus ſpiritum regulare valent: verum vtpotè imbecillis redditis, vt iam affirmabatur, inordinatè, & ſine regula mouent. Quemadmodum in claudis contingere ſolet, vel puerulis, quorum crura cum non valeſcant, ambulationem inordinatam gerunt; ita item ſpirationi partibus inſeruientibus accidit, cum ſtertore ſpirant, quia debiles, & morientes ſunt. Læthalis igitur eſt huiuſcemodi ſpiratio; cum etiam, atque vt plurimum morituris eueniat. Id enim quod vulgo catharrus in morrituris appellatur, ſupradictus ſpiritus ſtertens eſt.

Sublimis autem ſpiritus fuit in Olympiadæ vxore: ſpiritus nimirum, inquit Hippocr. ſublimis per naſum ferebatur.

Olympiadæ vxor, 7. epidim.

Sed hic ſpiritus qualis eſt? Hicque mihi facilè fuit intelligere Hippocr. eum ſublimem vocare ſpiritum, qui altioribus thoracis parti-

bus

bus inſpiratur, Gal.edocuit. Gal.4. de loc.aff. c.7.

Ex quibus Gal.ſublimis ſpiritus malus etiam appellandus eſt. Ideoque cum eodem ſupradicta perijt Olympiadæ vxor.

De hoc etiam ſpiritu idem Hippocr. in progn. Spiritus frequens, enunciabat, aut doloris, vel inflammationis in partibus ſepto tranſuerſo ſuperioribus, indicium eſt. Hippocr. 1. progn. 28.

Frigidus ex naribus, & ore prodiens, læthalis admodum eſt.

Atque inferius, facilis ſpiratio in acutis morbis, quibus febris copulatur, quique intra quadraginta dies iudicari ſolent, magnum habet ad ſalutem momentum. Hipp. ibi. text. 28.

In aph. denique febricitantibus ſpiritus offendens malum. Spiritus offendens, inquit Gal. in comm. hoc eſt qui in medio ſui interruptus ſubſtiterit. Hippocr. 4. aph. 68.

Ex voce.

QVibus voces cum febre deficiunt poſt iudicationem, hi

cum tremore,& comate moriuntur ex Hippocr. 1.prorrhit.

Ex his autem, & quæ per hæc fiunt ad finem conſiderandum, ſubiunxit Hipp. in eodem textu ſuperioribus allato. Non videlicet ex his modò: verum etiam & ex alijs præſagia febrium deſumuntur.

Quæ autem vſque adhuc penès Hippoc.examinauimus, vniuerſaliora ſunt; vtque plurimum contingentia. Et hæc de prognoſticis in ordine ad febres.

Quibus addo primum, quæcumque Hippoc.ad finem prognoſticorum ſubdidit: nempè, Cæterum ſi rectè diſcernere volueris, & morituros, & eos, qui à periculo tuti ſunt, & quis morbus longo, & quis breuiori ſpatio finietur, diſce omnium ſignorum inter ſe collatorum vires, vt ſupra demonſtrauimus, accuratè iudicare; item ſuperuenientium quoque morborum impetum, ac temporum omnium conditioné, accuratè obſeruare oportet.

Quod

Quod etiam ad coniecturas, reliquaque ſigna pertinet,haudquaquã vel ignorandum, vel negligendum eſt: quod quouis anno, & quouis anni tempore, mala ſigna timorem, vtilia verò bonam ſpem denuntiãt. Etenim in Libya,& Delo,atque Scythia propoſita iam ſigna vera eſſe comprobauimus.

Secundò addo apud antiquiores varijs modis fuiſſe dies adnumeratos. Namque Athenienſes intelligebant diem integrum totum illud ſpatium, quod ab vno Solis occaſu ad alium occaſum extenditur.Babiloni è contra à Solis exortu incipiebant dies ad alium exortum Vmbri verò à meridie ad alium meridiem. Et denique Romani ex media nocte inchoabant dies ad aliam mediam noctem. Dies igitur naturales apud omnes antiquos nocte,ac die ſimul artificiali, vt dicitur, conſtabant.Sic itaque & nos diem intelligemus illud temporis ſpatium,quod nocte,ac die artificiali componitur.

Gel. noct. Attic.lib.3. c.2.

Hippocr. 3. progn. 5. Hipp. lib. de iudicat.

Et quoniam cum Hippocr. dierum ſupputatio per dies integros celebrari non valet: namque ſicut non conſtat annus integris menſibus, neque menſis integris diebus: ita pariter neque dies integris horis neceſſe eſt etiam perpetuò conſtare. Vnde ſi contingat fortè fortuna, quod aliquis vigeſima prima hora, exempli gratia, febre corripiatur, vnum diem numerabimus tres illas horas, quæ diei artificiali ſuperſunt, cum tota ſequenti nocte. vt etiam dato caſu quod aliquis incidat in febrem hora quinta noctis, diem quoque vocabimus vnum, omnes illas horas, quæ nocti ſuperſunt, cum tota die ſequenti artificiali. Non, inquam, neceſſe eſt omnes dies integris horis conſtare, veluti neque menſes integris diebus; quandoquidem vtero geſſit Fauſtina, exempli gratia, octo menſes integros, atque tres dies noni menſis: accidit modo vt tertio die noni mēſis pariat. vtiq; partus hic nouimeſtris appellabitur

tur; cum integris diebus menſes cō-ſtare non ſemper valeant in operationibus naturalibus. Ergo nec etiā dies integris horis neceſſe eſt vt cōſtruantur: Et ſic Franciſcus, exempli gratia, hora 23. diei Mercurij ex febre corripitur: diem vnum vocabimus illam reliquam diei horam cum tota ſequenti nocte. ita etiam numerabat Hipp. in epid. vt melius eximius Doctor Marſilius Cagnatus edocuit ſuper aphor. ſeptenorum quartus eſt index, & quæ ſequũtur.

Hippocr. 3. epid. nu. 11. in muliere moroſa.

Huiuſcemodi numerādi mos habetur etiam in ſacris litteris, ſi rectè memini, cum de Iona Propheta in Euangelio ſic legitur: Vt Ionæ, inquam corpus tribus diebus, tribusq. noctibus in ventre Ceti fuit: ſic etiā filius hominis tribus diebus, tribusq. noctibus in corde terrę retinebitur. Si quis autem vlterius ſacras literas ſcrutabitur, inueniet filium hominis Chriſtum Redemptorem noſtrum tribus integris diebus in corde terræ nequaquam fuiſſe.

Tertio dierum ſupputationem in febribus addo faciendam eſſe non à die decubitus, vt placuit nonnullis, verum à die manifeſtæ læſionis, vt in illis duobus fratribus, qui eadem hora ægrotare cœperunt, Hipp. edocuit. cum interdum febricitent homines, & ruſtici præſertim, ac tamen non decumbant. quinimo Hipp. in epidim febres enumerabat etiam rectè obambulantibus his verbis; Diurnæ verò febres quotidianæ, & nocturnę, & erroneæ multæ, multis, & multo tempore permanebant, & rectè obambulãtibus.

Hippocr. 1. epid. ſect. 2. conſt. 3.

Hippocr. 1. epid ſect. 2. conſt. 2.

Sed quæret aliquis, à qua die ſit faciẽda ſupputatio in recidiua? Hippocr. 1. epid. conſt. 3. cum de duobus fratribus, & filia Eurianactis, numerabat dies à die recidiuæ: in Hermocrate verò 3. epid. & in illo, qui in Dealcis horto decumbebat, à die prima primi morbi ſupputationem faciebat. Recidiua autem dicitur, quando à iudicatione nonnulla relinquuntur indicantia futurũ morbum

bum; vnde Hipp. 2. aph. 12. quæ relinquuntur in morbis poſt iudicationem, recidiuas facere conſueuerunt. Quare ego dicerem, quod ſi morbus denuò accedat cum ſignis præcedentibus, & indicantibus recidiuam, tunc à die prima primi morbi ſupputatio facienda eſt: ſi autem accidat morbus ſine dictis ſignis, ſupputatio facienda eſt à prima die noui, & recentis morbi. Et ita Hipp. numerauit in ſupradictis relatis ægris.

Quartò, & denique in fœminis, quæ iam partum in lucem prodiderunt, febres non à die partus ſupputandæ ſunt: verum dies numerandi ab illo die, in quo febres incipiunt, atque id præter quam quod ſuadet ratio, comprobauit etiam Auicenn. & Hipp poſtremò edocuit in lib. epid. quando in Thaſo, mulierem, inquit, decumbentem apud frigidam, à partu filiam cum peperiſſet, & purgatio facta non eſſet, febris acuta tertia die corripuit. Er-

Auic. 2. 4. tract. 2. c. 1. Hippocr. 3. epid ægro. 2. ſect. 3.

go non à primo die partus,ſed à die febris dies ſupputandi ſunt,vt idem in hiſtorijs etiam vxorum patuit, Epicratis,Phylini, Dromeadæ , vel aliorum ſimilium . Quanquam contrarium ſignificauerit Hippocr. 3. progn.text.12.

Prognoſticorum
FINIS.

Digitized by Google

INDEX
EORVM
A quibus præſagia capiuntur.

A

ABſceſſus. pag.127
Aegrotus. 11
Aetas. 22
Affectus cutis. 115
Affectus linguæ. 119
Affectus oculorum. 124
Affectus præcordiorum. 104
Animi defectus. 92
Anxietas. 108
Aſſiſtentes. 14

Co-

Digitized by Google

C

Cogitationes. 25
Color. 115
Conſtitutio Cœleſtium. 15
Conſtitutio vniuſcuiuſque regionis. 15
Conſuetudo. 19
Conturbatio. 108
Conuulſiones. 97

D

Elirium. 77
Deſperatio. 108
Dolor. 100

E

Exacerbatio. 33

Digitized by Google

F

Flatus. 156
Fractio. 108
Frigiditas. 146

H

Horror. 143

I

Iactatio. 108
Inſania. 77
Inſomnia. 29
Ira. 108

L

Lacrymæ. 33
Laſſitudo. 108

Digitized by Google

M

Mens melancolica. 108
Mentis emotio. 77
Mentis turbatio. 77
Moleſtia. 108
Morborum ſucceſſiones. 73
Morbus. 10
Morbus regius. 75
Mores. 24

N

Natura communis omnium. 7
Natura cuiuſque propria. 9

O

Oblata. 12
Obliuio. 88

Pal-

P

PAlpitatio. 108
Papulæ. 113
Pruritus. 32
Puſtulæ. 113

R

REſolutio. 97
Rigor. 143

S

SAnguinis eruptiones. 149
Seceſſus. 39
Sermones. 22
Singultus. 156
Somni. 26
Sonitus aurium. 92
Sopor. 88

Spi-

Digitized by Google

Spiritus. 157
Sputa. 68
Sternutationes. 156
Sudores. 132
Suffocationes. 92
Surditas. 90

T

Taciturnitas. 24
Timor. 108
Tinnitus aurium. 92
Tremor. 108
Triſtitia. 108
Tuſſis. 155

V

Vellicationes. 32
Vertigo. 92
Victus. 18
Vigiliæ. 26
Vitæ ſtudia. 21

Vlcera. 113
Vomitus. 69
Vox. 161
Vrina. 50

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Errata ſic corrige.

PAg.5 lin.19. in quo, *in quos*.
9. 11. habcntibus, *habentibus*.
10. 9. tẽpornm, *tẽporum*.
88. 6. ijdem mali ſnnt, *eædem mala ſunt*.
160. 16. morrituris, *morituris*.

Digitized by Google